Iskra

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZDRUŽENEGA PODJETJA ISKRA

Številka 42 – Leto XV – 9. oktobra 1976

Član ZIS Imer Pulja med govorom, ko je 4. oktobra popoldne na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani odprl 23. mednarodni sejem sodobne elektronike. (Daljši zapis na 4. in 5. strani).

Marksistična misel

Ko je svet Marksističnega centra pri centralnem komiteju Zveze komunistov Slovenije te dni razpravljal o svojem dosedanjem delu (ustanovljen je bil pred dobrimi štirimi leti), je ugotavljal, da je marksistična misel pri nas še mnogo premalo prodrla v vse pore in dogajanja našega burnega družbenopolitičnega življenja.

Kot je bila marksistična misel pred leti znova in spet zmagovita v boju proti liberalizmu, birokratizmu in vsem ostalim negativnim pojavom, tako mora tudi danes in jutri prežemati vse: pa naj gre za publicistiko s tega področja, izobraževanje na tem področju, ali pa za marksistično kritiko, ki je je še vse premalo.

Sicer smo na srednje, višje in visoke šole uvedli pouk marksizma, vendar je to še vse premalo, kajti marksistična misel se vsak dan sooča in potrjuje v boju za nove družbene odnose.

Zato ni le naloga članov zveze komunistov, temveč vseh neposrednih proizvajalcev in samoupravljalcev, da se čim globlje in vsestransko seznanijo z marksistično mislijo, kajti le-ta jim bo najboljše orožje v vseh dilemah, težavah in iskanjih poti naprej. In roko na srce, teh dilem, iskanj in težav je na naši poti, ki jo utiramo zdaj docela sami in brez predhodnih izkušenj, zelo veliko.

Zatorej morata marksistična vzgoja ter dialektični način razmišljanja in sklepanja spremljati našega delovnega človeka vedno in povsod. To pa je moč doseči z nenehnim marksističnim usposabljanjem in študijem, kar je še zlasti naloga in dolžnost članov zveze komunistov. Kajti tudi fronta proti marksizmu ne miruje. Nasprotno, tudi pri nas je bilo, zlasti v dobi liberalizma in tehnokratizma veliko podcenjevanja marksistične misli, češ da je zastarela, da ni več aktualna, da je preživeta in podobno, pa tudi danes se ti odpori proti njej še vedno javljajo v prikritih oblikah tehnokratizma, birokratizma in odtujevanja. Še vedno imamo primere, ko je samoupravljanje formalnost in še vedno odločajo določene zaprte strukture, skratka, nista še povsem strta tehnokratizem in liberalizem idejno in zavestno, čeprav sta se potuhnila in spretno skrila. In prav v boju proti tem pojavom, v boju za samoupravno odločanje in planiranje, pa je prav marksistična misel tisto zmagovito orožje v rokah neposrednih proizvajalcev in samoupravljalcev, ki jim bo pomagalo streti vse te tihe in prikrite odpore in prikrito oblast nekaterih struktur, ki nikakor ne morejo in nočejo izpustiti iz rok oblasti nad delom in delavci ter odločanja v njihovem imenu.

Zato je marksistična misel danes in tukaj še kako aktualna in potrebna, zato mora biti prisotna povsod, na vsakem koraku in ob vsakem času, zato se moramo prizadevati, da prežema čim več delovnih ljudi, socialistično usmerjenih, kajti le tako bomo lahko uspešno izvajali določila nove ustave, določila novega zakona o združenem delu in vse ostale ukrepe in hotenja, ki nam jih nenehno prinaša naš burni samoupravni socialistični razvoj.

mak

Kakovost – pogoj za uspešno poslovanje

Udeleženci strokovnega predavanja o zagotavljanju kakovosti elementov za elektroniko v mednarodnih pogojih dela so poudarili, da je postala kakovost izdelkov eden najpomembnejših prodajnih faktorjev. Opaziti je celo, da se kupci v tujini mnogo raje odločajo za kakovostnejše, kot pa cenene izdelke. V Iskri se še vedno ni izkristaliziralo enotno stališče do kakovosti.

Pred dnevi je bilo v Ljubljani strokovno predavanje o zagotavljanju kakovosti elementov za elektroniko v mednarodnih pogojih dela. Srečanje je pripravila delovna organizacija IEZE.

Uvodno besedo na predavanju je imel namestnik glavnega direktorja delovne organizacije Industrije elementov za elektroniko Marjan Henigman. Poudaril je izredno velik pomen kakovosti, ki je prav v zadnjem času postala eden najpomembnejših faktorjev pri prodaji izdelkov, pa naj bo to v domovini ali tujini.

Ob tem ne smemo pozabiti, da je Iskra zaradi svojih velikih zmogljivosti in relativno majhnega domačega tržišča „z dušo in telesom" vezana na zunanji trg, in da je ta nastop Iskrinih tovarn v tujini vezan na regulacijo cele vrste notranjih organizacijskih in tehničnih vprašanj in pristopov k rešitvam.

Iskra–IEZE je prav v želji za povečanjem kakovosti začela akcijo, da bi tehnološko produkcijsko odvijanje in usmerjenost proizvodnje postavila na prave temelje, in to temelje, ki bodo odgovarjali vsem zahtevam. V vseh fazah proizvodnega procesa bo potrebno doseči takšno kakovost, kakršno kupec zahteva, to pa je tudi pogoj, da bomo lahko konkurenčni.

Tov. Henigman je še poudaril, da pri prodaji izdelkov – zlasti v tujino – ni več tako pomembna cena, kot pa kakovost in zanesljivost. O sistemu koordiniranega zagotavljanja kakovosti elementov je na strokovnem predavanju govoril direktor področja za kakovost Milan Železnik. Poudaril je, da sedanji položaj v Iskrinih tovarnah, zlasti pa v IEZE, ne kaže nekega enotnega pogleda na vprašanje kakovosti, celo nasprotno: ta odnos je marsikje zelo osebno pobarvan. To seveda ne daje nobenih zagotovil, da bomo dosegali takšno kakovost, kakršno zahteva tržišče in s kakršno lahko konkuriramo drugim sorodnim proizvajalcem.

Vso skrb moramo v prihodnje posvetiti različnim kriterijem za dosego visoke ravni kakovosti Iskrinih izdelkov, rezultat te skrbi pa naj bi bila tako imenovana Iskrina kakovost. Da pa bi to dosegli, moramo začeti izvajati različne akcije, kakršne so v svetu že preizkušene. Gre za tako imenovani sistem koordiniranega zagotavljanja kakovosti, po katerem je kakovost izdelkov integralna vrednost parcialnih kakovosti. To omogoča delo vseh udeležencev v procesu izdelka – od analize tržišča, preko

(Nadaljevanje na 2. strani)

Borci Iskre o številnih vprašanjih

V Iskrini poslovni stavbi v Ljubljani je bila minuli teden seja predsedstva aktivov zveze borcev celotne Iskre. Udeleženci so najprej poslušali poročilo direktorja področja za ekonomiko Edija Delopsta o poslovanju Iskrinih temeljnih organizacij v letošnjem I. polletju. V obsežni razpravi so borci izrazili prepričanje, da ti poslovni rezultati niso slabi, da pa bi bili lahko še boljši ob večji delovni disciplini, prizadevanju vseh zaposlenih ter med drugim tudi ob večjem varčevanju. Poudarili so, da bomo morali v preostalih letošnjih mesecih nadoknaditi tisto, kar smo zaradi subjektivnih ali objektivnih vzrokov zamudili v prvem polletju.

V nadaljevanju je predsedstvo borčevske organizacije obsodilo oživljanje fašizma in nacizma v Avstriji, ki se kaže tudi s sprejetjem zakona o ljudskem štetju posebne vrste in zakona o narodnostnih skupinah.

Na sestanku so se med drugim tudi dogovorili, da bo srečanje Iskrinih prvoborcev 21. oktobra nekje v bližini Sežane. Udeležili se ga bodo prvoborci, ki so še zaposleni v Iskri in seveda tudi tisti, ki so že odšli v pokoj. Na srečanje bodo povabili tudi vse predsednike aktivov organizacij Zveze borcev po delovnih organizacijah.

Prisotni so ponovno sprožili tudi vprašanje pravic udeležencev NOV po 9. septembru leta 1943. Sklenili so, da bo predsedstvo Iskrinih aktivov zveze borcev ponovno postavilo ta problem pred republiški odbor Zveze borcev NOV Slovenije.

Lad

Med svojim študijskim bivanjem je skupina konzularno-diplomatskih predstavnikov LR Angole med drugim obiskala 27. septembra t. l. tudi Iskro – tovarno telekomunikacij na Laborah pri Kranju. Tako se je lahko na licu mesta seznanila z dosežki in izkušnjami SFRJ na področju mednarodnih političnih in ekonomskih odnosov kot tudi z razvojem samoupravljanja. V Iskrini tovarni so si gostje ogledali proizvodnjo klasičnih in semi-elektronskih avtomatskih telefonskih central, film o Iskri ter se s predstavniki DO pogovarjali o začetkih in razvoju Iskre, načinih samoupravnega odločanja, samoupravnih organih in družbeno-političnih organizacijah, družbenem standardu, internem informiranju in dopolnilnem izobraževanju. Seznanili so se tudi z možnostmi poslovno -tehničnega sodelovanja Iskre z deželami v razvoju.

Potrebna večja akcijska enotnost

V ponedeljek, 27. septembra je bila v Iskrini poslovni stavbi v Ljubljani 7. seja sekretariata sveta ZK ZP Iskra. Vodil jo je sekretar Stane Preskar. Člani sekretariata so obravnavali aktualno problematiko Združenega podjetja, zlasti pa politično razpoloženje in gospodarski položaj.

Dogovorili so se, da bo potrebno čimprej izvesti zaključno razpravo o gospodarjenju v Iskri. Ugotoviti bo treba, v kolikšni meri so dosedanje razprave po temeljnih organizacijah združenega dela pokazale in opozorile na slabosti. Udeleženci sestanka so poudarili, da moramo sprejeti naloge oziroma tiste programe, v okviru katerih bi pristopili k odpravljanju določenih slabosti, hkrati pa ugotovili, kaj smo v dosedanjih naporih že storili. Člani sekretariata so se zavzeli tudi za preučitev Iskrinih proizvodnih programov, saj so nekateri že dokaj zastareli, kljub nenehni skrbi, da bi Iskra kar najbolj tesno sledila sodobnim tehnološkim tokovom. Opozorili so tudi na to, da se bodo na seji sveta zveze komunistov ZP Iskra – datum tega srečanja še ni določen – potrebno dogovoriti o večji akcijski enotnosti znotraj naše sestavljene organizacijee.

L. D.

Druga seja sveta ZK ZP Iskra

SEKRETARIAT SVETA ZK ZP ISKRA VABI na 2. sejo sveta ZK ZP ISKRA, ki bo v **sredo, dne 13. 10. 1976 ob 16^{h}** v sejni sobi ISKRA, PPC, Trg revolucije 3 v Ljubljani.

Za dnevni red predlagam:

1. gospodarjenje v ISKRI.
2. obnovitev proizvodnih programov (oz. uvajanje novih programov) – poroča Miloš Kobe, direktor področja za inovacije.
3. razno.

Opombi:

ad 1.

Ta razprava naj bo zasnovana na:

a) akcijskem programu ZK ISKRA – GORENJE (9. točka) z dne 27. 11. 1975

b) pozivu IK CK ZKS k javni obravnavi gospodarskega položaja vsake TOZD – poziv v začetku avgusta 1976

c) pozivu sekretarja sveta ZK Staneta Preskarja – (objavljen v časopisu Iskra, z dne 28. 8. 76).

To naj bo sklepna razprava v sedanji akciji proučevanja gospodarskega položaja. Poiskati je treba naše napake in se mobilizirati, da jih odpravimo. Pogledati je treba, katere TOZD so resnično v težavah in združiti je treba sile, da jim pomagamo.

ad 2.

Ta razprava naj bo zasnovana na:

a) akcijskem programu ZK ISKRA – GORENJE, z dne 27. 11. 1975 (5. točka)

b) temeljih plana ZP ISKRA za obdobje 1976 – 1980.

Razprava naj nakaže reševanje programske usmeritve tistih TOZD, katerih težave se pojavljajo iz leta v leto.

Protesti v Mokronogu

Na pobudo ZK TOZD Elektroliti v Mokronogu so pretekli teden tudi tu priredili protestno zborovanje in na njem obsodili ravnanje uradne avstrijske vlade z našo slovensko in hrvaško manjšino v Avstriji.

Pobudniki so k protestnemu zborovanju pritegnili še delavce iz sosednjih organizacij – Induplati in Zmaga, kot tudi številne krajane in učence osnovne šole v Mokronogu. Zlasti slednji, ki so pripravili številne transparente in zastave, so po končanem protestnem zborovanju v sprevodu odšli po vsem Mokronogu in si dali duška v izražanju svojega ogorčenja do raznarodovalnih načrtov in diskriminacijske politike avstrijskih oblasti do Slovencev in Hrvatov onstran meje.

Na protestnem zborovanju je o njegovi pobudi in namenu najprej spregovorila učenka Brigita Bevc, za njo pa je imela govor predsednica mladinske organizacije TOZD Elektroliti Slavica Jurgele, v katerem je najostreje obsodila sedanjo gonjo zoper koroške Slovence in gradiščanske Hrvate v Avstriji.

S tega protestnega zborovanja so poslali tudi naslednje

PROTESTNO PISMO

Pionirji, mladinci osnovne šole „Jančka Mevžlja" Mokronog, delovni ljudje kolektivov Iskra TOZD Mokronog, TOZD Induplati Mokronog, TOZD Zmaga Mokronog in krajani Mokronoga zbrani na protestnem zborovanju 29. 9. 1976 najodločneje protestiramo proti ravnanju avstrijske oblasti do koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov v Avstriji. Zahtevamo, da avstrijska vlada prepreči mračnim silam Heimatdiensta napade na našo manjšino!

Protestiramo proti sprejetju dveh manjšinskih zakonov, ki hočeta ponemčiti naše rojake. Izvajati naj se začno določila 7. člena državne pogodbe ter naj se omogoči normalen, gospodarski, kulturni, politični razvoj Slovencev in Hrvatov v Avstriji.

Slovenski in hrvaški manjšini dajemo polno podporo v njihovem boju za njihove pravice, pravice do obstoja, do razvoja in polne svobode.

Dne 14. novembra 1976 na avstrijskem Koroškem ne sme biti preštevanja, kar je proti načelom ustavne listine OZN, proti sedmemu členu avstrijske državne pogodbe in sklepom Helsinške konference in podpiramo ukrepe jugoslovanske vlade, da se doseže spoštovanje in izpolnitev pogodbe. V Mokronogu, 29. 9. 1976.

„KAKOVOST – POGOJ ZA USPEŠNO POSLOVANJE“

(Nadaljevanje s 1. strani)

razvoja, konstrukcijskih del, tehnološke obdelave, priprave proizvodnje, proizvodnje kot take, prodaje in tja do servisiranja. Vsak od teh udeležencev v procesu izdelka prispeva svoj delež in je za kakovost svojega dela odgovoren v obsegu svojega dela, oziroma v pomembnosti svojih odločitev.

V procesu proizvodnje nastopa torej cela vrsta faktorjev, od katerih je kontrola v nekdanjem smislu samo sestavni del tega procesa. Ta sistem nalaga kontroli še dodatne naloge, to je koordinacijsko vlogo med raznimi udeleženci v procesu, vlogo, ki pomeni zasledovanje kakovosti v vseh fazah tega procesa in koordinacijo dela in skrbi za dosego zahtevane ravni kakovosti. S tem bi bile na grobo opisane notranje dolžnosti teh posameznih služb in njihove odgovornosti v procesu izdelka.

Povsem razumljivo je, da v trenutku, ko se kupec odloči za določen izdelek, ni več pomembno, kateri delček morebiti ne odgovarja deklarirani kakovosti, ampak je za kupca pomemben le izdelek kot celota: zanima ga kakovost celotnega Iskrinega izdelka. Tu pa seveda nastopi vprašanje medsebojne odgovornosti organizacij, ki so združene v sestavljeno organizacijo Iskra, saj slaba kakovost izdelkov ene tovarne kvari ugled celotnemu združenemu podjetju. „Nihče nima pravice blatiti drugega, hkrati pa nastopa tudi vprašanje odgovornosti Iskre v tujini, kjer lahko z neprimerno kakovostjo kvarimo ugled drugim jugoslovanskim proizvajalcem in obratno,“ je poudaril direktor Milan Železnik.

Strokovno predavanje se je nadaljevalo s prispevkom pomočnika direktorja področja za kakovost Lotarja Kozine. Referat je med drugim zasnoval na stališču, da postaja tržišče vedno bolj zahtevno, zlasti glede kakovosti, saj je ponudba precej večja od povpraševanja. Kakovost postaja torej eno od najpomembnejših regulatorjev prodaje. Poznan je način ekonomske ocene ustreznosti kakovosti, ko lahko preko spremljanja stroškov kakovosti pridemo do primerjalnih podatkov, če je naša kakovost ustrezna tudi v ekonomskem merilu. Potrebno je spremljati preventivne stroške, stroške ocenjevanja kakovosti, notranje izgube zaradi slabe kakovosti (stroški izmeta, popravila, itd.) in zunanje izgube (reklamacije).

Med drugim je tudi poudaril, da je za uresničitev sistema za zagotavljanje kakovosti potrebnih vsaj leto ali dve napornega dela, odvisno od organiziranosti posamezne organizacije združenega dela. V tej akciji bi bilo potrebno rešiti predvsem vprašanje dokumentacije (razvojne, konstrukcijske, tehnološke, kontrolne in med drugim ustreznih specifikacij za nabavo in prodajo), kadrov, njihovega znanja in sposobnosti in opreme glede na zahtevnost meritev. Šele potem bomo lahko pristopili k organizaciji sistema za zagotovitev kakovosti.

Naslov referata, ki ga je pripravila vodja oddelka za kakovost pri Inštitutu za kakovost in metrologijo Marjanca Kobe, je bil Standardi kot osnova za vrednotenje kakovosti elementov. Najprej je spregovorila o tipskih preizkusih izdelkov. Ti preizkusi so namenjeni ugotavljanju lastnosti in vrednotenju kakovosti. Izvedeni morajo biti na tak način, da je mogoče ovrednotiti rezultate in jih primerjati z rezultati drugih proizvajalcev. Ti preizkusi morajo torej temeljiti na skupno dogovorjenih in v standardu zapisanih osnovah. Standard za element elektronike zato določa: tehniški jezik in opredeljuje pojme, lastnosti izdelka, metode ugotavljanja lastnosti izdelka s preizkusi in meritvami in kriterije za ugotavljanje na temelju rezultatov meritev, če izdelek ustreza zahtevam standarda.

Standardizacija elementov za elektroniko ima hierarhično zgradbo, tako da so splošne zahteve in preizkusne metode predmet ustreznega področnega standarda, podrobna določila in specifične lastnosti pa predmet številnejših podrobnih standardov in standardov podskupin. Po drugi strani pa metode in postopki za preizkušanje na vplive okolja, metode vzorčenja za preizkuse, in podobno, presegajo pomen področne standardizacije za elemente in se kot splošni standardi uporabljajo tudi na drugih področjih.

Standardi za elemente med drugim določajo tipski preizkus in tipski atest. V tem pogledu se pojavlja novost, da se poleg atestiranja na temelju enkratnega tipskega preizkusa, ki predstavlja le prerez trenutnega stanja kakovosti v proizvodnji, začenja uveljavljati novejši postopek, zasnovan na sistemu periodičnega ponavljanja preizkusov, v čemer se odraža vpliv že obstoječih sistemov za atestiranje elementov, ki so jih uvedle razne grupacije.

O tem področju pa je na predavanju govoril direktor Inštituta za kakovost in metrologijo Franc Mlakar, ki je v referatu z naslovom Mednarodni sistemi atestiranja elementov za elektroniko orisal tipičnosti treh mednarodnih sistemov, ki obstojajo danes v svetu. Mednarodna organizacija za izmenjavo preverjenih podatkov o kakovosti elementov, znana pod kratico EXACT, povezuje velike porabnike in neodvisne laboratorije za elemente z namenom, da z medsebojno izmenjavo rezultatov tipskih preizkusov elementov omogoči vsakemu čimveč podatkov o elementih raznih proizvajalcev. Vključitev Iskrinega inštituta za kakovost in metrologijo bi bila formalno možna, ker ni povezana z našo zakonodajo. Za ta korak bi se morale seveda odločiti Iskrine delovne organizacije, zlasti IEZE. Ta vključitev podatkov o Iskrinih elementih, lahko bi rekli v banko podatkov EXACT, bi vsekakor izboljšala naše izvozne možnosti.

V okviru zahodnoevropske gospodarske skupnosti deluje Odbor za elemente za elektroniko CECC. Le-ta je zadolžen za izdelavo standardov za preizkušanje elementov, medtem ko odbor za zagotavljanje kakovosti elementov za elektroniko ECQAC, nadzoruje enotno uporabo postopkov za zagotavljanje kakovosti ter prevzemanje pošiljk pri proizvajalcih s strani neodvisnih inšpektorjev. Ovir za Iskrino tesnejše sodelovanje s sistemom je več.

V okviru mednarodne elektrotehniške komisije IEC so letos formirali analogen sistem kot pri Evropski gospodarski skupnosti, vendar pa je ta sistem odprt za vse države, ki se želijo vanj vključiti.

„V prihodnjem obdobju bo odločitev o pristopu odvisna predvsem od industrij, lahko pa pričakujemo, da bo izvoz elementov za profesionalne izdelke že v bližnji prihodnosti pogojen z vključitvijo v sistem IEC,“ je poudaril direktor Mlakar.

L. D.

Široki potrošnji se odpira trg

Karakteristika zadnjih dveh let v svetovnem gospodarstvu je globok padec povpraševanja po izdelkih široke porabe. To se je močno čutilo tudi pri nas, zlasti lansko leto v zadnjih mesecih in prve mesece letos. To recesijo je v Iskri najbolj občutila Industrija široke potrošnje, ki proizvaja le program tega področja. Za razgovor smo prosili direktorja te delovne organizacije Lojzeta Žumra, ki nam je povedal, da se je položaj bistveno zboljšal.

Tovariš direktor, znan je padec povpraševanja po proizvodih vaše DO v lanskem in letošnjem letu, po posameznih TOZD je celo manjkalo naročil in je del proizvodnje občasno obstal. Kako kaže zdaj?

Glavni direktor Široke potrošnje Lojze Žumer

Inozemski trg se je že pred časom na široko odprl za naše izdelke. Zato z izvozom ni nobenih težav. Celo preveč naročil imamo za izvoz, da pogostokrat naše tovarne niti ne dohajajo želja kupcev in njihovih naročil. Tudi na domačem trgu se je zadnji čas stanje bistveno spremenilo. Povpraševanja po naših izdelkih je vse več, kar kaže statistika naše prodaje. Naj za ilustracijo povem podatek, da smo prodali v septembru za prek deset starih milijard naših proizvodov po bruto cenah.

Vaša DO je bila formirana iz šestih samostojnih tovarn in je v Iskri edina nastala „takorekoč iz nič“; katere službe ste formirali, oz. jih še boste s kakšnim namenom?

Prav zdaj komisija zaključuje delo okrog sistemizacije v skupnih službah. Sicer so nekatere službe industrije zaživele že lani, letos pa jih dopolnjujemo, kot zahteva Samoupravni sporazum o združitvi.

Imamo formirano prodajno službo, finančno področje, razvoj, plansko analitsko – investicijsko področje, organizacijsko področje in sekretariat. Verjetno bo letos zaživelo tudi področje za kvaliteto.

Vse naštete službe vsaj delno razbremenjujejo službe v TOZD, predvsem pa so zasedene z visoko strokovnim kadrom, ki naj bi uresničil namen združitve v DO. Predvsem je namen s skupnimi službami opravljati tiste dejavnosti, ki jih vsaka TOZD zase ne more. Tako je s prodajo, skladišči, raziskavo trga, zadnji čas tudi razmišljamo o predlogu o združevanju sredstev za investicije.

Kakšne so po vašem mnenju perspective Industrije široke potrošnje, kakšne načrte imate v tej smeri?

Razvoj usklajujemo s srednjeročnim planom ZP Iskra in skušamo bomo slediti osnovnemu cilju Iskre v tem obdobju: kvaliteti.

Poudarek dajemo na kakovost, ne na količino, kar je zadnje čase bolj aktualno, saj skušamo doseči, da bo veljala Iskra za pojem kvalitete.

Seveda pa smo in bomo težili k posodabljanje proizvodnje. Kakšnih večjih širitev nimamo v programu v bližnji prihodnosti, bomo pa mnogo investirali v boljšo in tehnološko popolnjeno opremo, ki bo omogočila izpolnitev programov, njihovo večjo rentabilnost in kvaliteto proizvodov.

F. Ko

Pomoč Posočju

TOZD ELEKTROLITI, MOKRONOG

Že ko so se v začetku maja v Posočju usodno stresla tla in je potres povzročil težko popravljivo škodo tamkajšnjemu prebivalstvu, delavci TOZD Elektroliti v Mokronogu niso stali ob strani. Žrtvam potresa so v pomoč prispevali svoj enodnevni zaslužek, v višini nekaj nad 20.000 dinarjev.

Ko so sredi septembra tla v Posočju znova zadrhtela in dokončala svoje uničevalno delo iz maja, je med delavci v Elektrolitih solidarnost do žrtev potresa v tem delu naše ožje domovine prišla še bolj do izraza.

Na pobudo sindikalne organizacije TOZD so se delavci soglasno odpovedali načrtovanemu sindikalnemu izletu in sredstva, ki bi jih za ta izlet porabili, namenili za pomoč Posočju.

S tem pa seveda njihove solidarnosti še ni konec. Z uspelo akcijo so iz lastnih sredstev in iz sredstev, predvidenih za sindikalni izlet, skupno zbrali 10.860 dinarjev in jih poslali v pomoč Posočju.

Prav tako bodo za pomoč Posočju vnovič poklonili še enodnevni zaslužek, z delom na prosto soboto, ko bo spet dovolj naročil za njihove izdelke.

To je vsekakor živ in zgovoren dokaz velike solidarnosti našega maloštevilnega delovnega kolektiva v Mokronogu, ki bo nedvomno pripomogel k reševanju izredno kritičnega položaja v Posočju, kjer sta oba potresa neusmiljeno povzročila velikansko materialno škodo.

TOZD POLPREVODNIKI, TRBOVLJE

„Namesto za tovariško srečanje kolektiva na Mrzlici, dajmo ta sredstva rajši za pomoč Posočju,“ so sklenili v TOZD Polprevodniki v Trbovljah. Nameravali so namreč 25. septembra na Mrzlici prirediti tovariško srečanje kolektiva, a so se spričo tako velikih potreb za čimprejšnjo odpravo posledic obeh potresov v Posočju srečanju odrekli, za ta namen predvidena sredstva pa namenili Posočju.

Hkrati so člani delovnega kolektiva spontano izvedli še nabiralno akcijo, kateri so se polnoštevilno odzvali in za pomoč Posočju skupno z zgoraj omenjenimi sredstvi zbrali okrog 18.000 dinarjev denarne pomoči, ki so jo že tudi nakazali prizadetim po potresu.

Tako so tudi člani delovnega kolektiva TOZD Polprevodniki v Trbovljah dokazali svojo solidarnost in človekoljubje ter skušali s svojim prispevkom pomagati prizadetim v Posočju, da bi čimprej spet dobili varno streho nad glavo.

– C –

IZVAJANJA ČLANA PREDSEDSTVA CK ZKJ ROMANA ALBREHTA NA ZADNJI SEJI PREDSEDSTVA CK ZKJ

Razvozlati moramo vozle družbeno-ekonomskih gibanj

Naša pozornost je usmerjena k nekaterim žgočim vprašanjem v družbeno-ekonomskih gibanjih, ki so najmočnejši členi v zdajšnjem razvojnem trenutku, in nas spodbuja, da ta vprašanja kritično analitično pretresemo, da bi lahko iz njih izluščili operativno akcijske politične naloge.

S takim lotevanjem se predvsem strinjam zaradi tega, ker za nas tu v predsedstvu CK ZKJ in v vsej ZKJ ni dovolj zgolj navajati dejstva in probleme. Naša najpomembnejša naloga je zagotavljati družbeno-ekonomsko mobilnost družbenih subjektov pri urejanju družbeno-ekonomskih vprašanj in našo sposobnost, da bi probleme, ki se pojavljajo, razreševali v skladu z načrtano smerjo razvoja in s cilji, ki smo si jih skupaj zastavili. Zato je za nas v tem trenutku eno od ključnih vprašanj, kolikšna je stopnja mobilnosti delavcev v združenem delu, s katerimi vprašanji se ukvarjajo, kaj priteguje njihovo pozornost. Seveda moramo poleg globalnega pogleda na družbeno-ekonomsko mobilnost in akcijsko učinkovitost delavcev v združenem delu ter v družbi spremljati tudi dejavnost poslovodnih in strokovnih kadrov, katerih položaj v združenem delu bi se moral pri preobraževanju družbeno-ekonomskih odnosov bistveno spremeniti, tako, da bi izkoreninili ostanke zraščanja upravljanja s strokovnimi in poslovodnimi funkcijami in zagotovili uspešno dejavnost poslovodnih in strokovnih kadrov v okviru združenega dela ter na temelju enakopravnosti v združenem delu. Opozarjajo namreč, da je čutiti previdnost pri pobudah za investicije, kar je opaziti pri nekaterih poslovodnih kadrih.

To je samo po sebi koristno. V političnih razgovorih pa pogosto opozarjajo, da je pri posameznih poslovodnih kadrih opaziti znamenja zadržanosti in neaktivnosti, ko gre za predlaganje rešitev, kako urediti probleme, ki so pred nami. Mislim, da bi morali politično reagirati na taka opozorila, predvsem pa bi morali politično analizirati in ugotoviti, za kaj gre v konkretnih primerih, ugotoviti vzroke in korenine takih pojavov itd.

Ena od ključnih družbenopolitičnih nalog v tem trenutku, pri kateri bi se morali neposredno politično angažirati, je, da bi pretresli, kako se pri nas zdaj oblikujejo tako imenovane dohodkovne konstrukcije, kateri družbeni dejavniki delujejo pri oblikovanju dohodka in kako. Slišati je namreč, resna opozorila, za katera zveza komunistov ne bi smela imeti gluhih ušes, da delavci še ne sodelujejo v procesu ustvarjanja in opredeljevanja odnosov v okviru dohodka kot družbeni subjekt teh odnosov, temveč jim še vedno velikokrat ponudijo gotove konstrukcije strukture dohodka, da o njih odločijo. V tem pogledu so bolj radikalne spremembe v odnosih, na katerih temelji proces odločanja, nujne. Na to smo med današnjo razpravo že opozorili, pa tudi v besedilu izvršnega komiteja je to vprašanje zabeleženo.

To je ena od stvari, za katero mislim, da bi jo morali na temelju današnje razprave akcijsko obdelati.

Druga stvar, ki jo v besedilu izvršnega komiteja še posebej cenim, pa je, da ne navaja črno-belih ocen, kar je bila doslej naša pogosta slabost, ko smo ocenjevali tekoča gospodarska gibanja. Besedilo se analize loteva, kot menim, po edini možni poti, izhaja iz ugotovljenih dejstev, navaja k temu, da bi ta dejstva natančneje pretresli in analizirali, in spodbuja, da bi ugotovili vzroke, odkrili tendence itd., in da bi se na osnovi tega odločili za opredeljevanje akcijskih nalog itd.

Kot na tretjo stvar pa bi rad posebej opozoril, da besedilo izvršnega komiteja pogosto izhaja s pozicij sprejete politike, prizadevaje si, da bi urejanje materialnoekonomskih vprašanj povezali s preobrazbo družbenoekonomskih odnosov v skladu z obdelanim gradivom, ki ga že imamo na razpolago in ki smo ga družbenopolitično že uskladili. Omenjeni tekst terja, da je treba kvalitativno oceniti družbenoekonomska gibanja skozi prizmo dialektične povezanosti, materialno-ekonomskih gibanj in družbeno-ekonomskih odnosov.

Na to še posebej opozarjam, ker menim, da je tako lotevanje v gradivu zelo dobro in bi prav zaradi tega rad poudaril nekaj stvari, ki v besedilu izvršnega komiteja niso do kraja izpeljane in ki so ostale nedoročene. Mislim, da bi jih morali do kraja izpeljati, da ne bi tako nastale možnosti, da bi si jih razlagali na različne načine. Kot na drugo stvar pa bi rad opozoril na nekatera vprašanja, ki jih besedilo izvršnega komiteja načenja in ki po mojih ugotovitvah terjajo, da o njih kaj več povemo ter da jih predvsem jasneje opredelimo. Nekatera od teh vprašanj smo med današnjo razpravo že omenili in se bom pri njih ustavil le toliko, da bi izrazil svoje soglasje z vsem, kar je bilo tukaj povedanega.

V besedilu izvršnega komiteja je govor o združenem delu. Jasno moramo povedati, na koga mislimo, ko govorimo o združenem delu. Nobenega dvoma ni, da pri tem mislimo na delavce v združenem delu, toda to je treba tudi jasno povedati. Na to ne opozarjam iz materialnih razlogov, temveč zaradi tega, ker so pri nas živa tudi drugačna pojmovanja. Pojem združenega dela istovetijo z institucijami združenega dela, z institucionalnimi oblikami združenega dela. S tem pa se bistveno spremeni gledanje na te stvari.

Na stvari gledajo, upoštevaje interese posameznih institucij združenega dela, ne pa delavcev v združenem delu. Za takim institucionalnim gledanjem se danes v naših družbenih razmerah praviloma skriva podjetniško, skupinsko lastniško pojmovanje na različnih ravneh institucionalizirane organizacije. Pri naših družbeno-ekonomskih analizah moramo izhajati iz tega, da ugotovimo, kaj se spreme-nja v položaju delavcev v tekočih družbeno-ekonomskih gibanjih, ne pa da zgolj načrtujemo nekatere izobli-kovane socialistične samoupravne odnose za prihodnje razdobje, ko-bodo vsa vprašanja tekočih gibanj in vsi problemi razrešeni. To je mogoče urejati le v tesni medsebojni povezanosti. Zato menim, da je za zveze komunistov zelo pomembno, da pre-tresemo ne le materialno-ekonomske kazalce, čeprav moramo iz tega izhajati, temveč tudi ocenimo razpolo-ženje v delavskem razredu, ocenimo tokove, ki jih je zdaj čutiti med de-lavci, ugotovimo, pri čem se delavci zapletajo v take ali drugačne konfrontacije, hkrati pa tudi ocenimo kako ravnajo posamezniki in skupi-ne v okviru tistih družbenih struktur, katere se je spremenil njihov privile-ran položaj v združenem delu, ka-delujejo v zdajšnjih razmerah na te-melju samoupravnih odnosov itd.

Na vse to opozarjam tudi zaradi tega, ker imam sam vpogled v vse ob-pombe, izrečene v osnutku zakona o združenem delu. Če te pripombe skrbno pretresemo, lahko vidimo, da je iz nekaterih oblik organiziranosti, kjer prevladuje vpliv poslovodnih kadrov in kadrov iz tako imenovanih tehno-ekonomske strukture, prihaja največ takih pripomb, predlogov in podobnega, v katerih je letela kritika na račun samoupravnega sporazu-mevanja v združenem delu na temelju skupnega dohodka itd. in kjer poskušajo obdržati pogodbene odnose kot temelj odnosov v združenem delu.

Slišati je bilo tudi kritike in pre-loge, iz katerih je razbrati prizade-

V znanju ključ našega napredka

V Poreču je bilo ob koncu tedna 5-dnevno srečanje mladine Iskra Commerce, ki so se ga udeležili tudi mladi iz filial Iskra Commerce. Srečanje je bilo posvečeno problematiki samoupravljanja in seznanjanja mladih z njim in tudi rekreaciji.

Na srečanju je mladince obiskal tudi generalni direktor ZP Iskra Jože Hujs, ki je dejal, da je ZP Iskra postalo eno izmed najpomembnejših in največjih podjetij v krogu 600 kilometrov daleč. Ko je govoril o preteklem obdobju, je poudaril, da z dosedanjim razvojem ne moremo biti povsem zadovoljni, čeprav je tudi res, da smo se razvijali v jugoslovanskem okviru hitreje, ker tehnološko nismo šli povsem vštric s svetovnim tehnološkim razvojem.

Da bi pa presegli tehnološki zaostanek in bili na sodobni ravni z njim, je potrebno predvsem dvigniti kvalifikacijsko strukturo zaposlenih, kajti danes je znanje izredno pomembna proizvodna kategorija. Z večjim znanjem in njegovo uporabo v nepovredni produkciji bomo zmanjšali delež ročnega dela.

V znanju in kadrih, za kar so potrebna velika vlaganja, pa je ključ nadaljnega razvoja in napredka ZP Iskra.

V nadaljevanju je generalni direktor še naglasil, da bo delež sredstev za inovacijsko dejavnost v ZP Iskra povečan z dosedanjih 3 odstotkov celotnega dohodka, na 4 odstotke še v tem srednjeročnem obdobju. Iz tega sledi, da bo potrebno mobilizirati vse znanstvene sile in jih usmeriti v znanstvene cilje in nova področja, ki so perspektivna in obetajo učinkovitost in konkurenčnost na domačem in svetovnem trgu.

„Dober informacijski sistem," je dejal generalni direktor, „je temeljni kamen za vsa prizadevanja in načrte, ki so pred nami, hkrati pa tudi za samoupravno in strokovno izobraževanje delovnih ljudi na delovnih mestih."

Razprava po izvajanjih Jožeta Hujsa je med mladimi vzbudila veliko zanimanja in pokazala, da mladi razumejo in hočejo delati in znati čim več o vseh problemih in prizadevanjih našega združenega podjetja.

Vprašali smo nekaj udeležencev, kaj menijo o posvetovanju samem.

Dani Burnik – predsednik mladine Iskra Commerce, je dejal, da je bilo srečanje resnična vaja za samoupravljalce in ugotovil, da brez tega tudi ni dobrega poslovanja. Poudaril je še vlogo mladih v samoupravljanju, saj bodo oni tisti, ki bodo jutri morali prevzeti delo in mesta starejših.

Meri Kozelj – sekretarka mladine IC je dejala, da zlasti mladi iz filial, žal, stojijo nekako ob strani in jim je srečanje s svojo vsebino nudilo možnost vključevanja v celoten proces samoupravljanja in jim s tem pomagalo, da bodo s tem presegli dosedanjo relativno osamljenost in odtujenost v procesu samoupravljanja.

Izrazila je še zadovoljstvo mladih, da so imeli v svoji sredini vseskozi naše vodilne in družbenopolitične delavce, ki so jim bili pripravljeni odgovarjati.

Jani Šavs, ki je bil na srečanju zadolžen za rekreacijski del pa je povedal, da so v Plavi laguni, kjer so se mladi sestali, tudi izredni pogoji za oddih in rekreacijo po delu. Menil je, da je dobro, če so mladi čimveč skupaj, ker prav skupinsko lahko ugotovijo, kako potrebno in pametno je preživljati dopust kolektivno. Ob koncu je še dejal, da bi tudi delavci, ki delajo na težkih delovnih mestih, morali imeti takšen, ali podoben dopust, saj bi se tako vračali na delo res spočiti in notranje bogatejši. -mak-

Informatica 76 na Bledu

Na Bledu je bil od 4. do 9. oktobra 11. jugoslovanski simpozij o obravnavanju podatkov, katerega je priredil iniciativni odbor jugoslovanskega društva Informatika v sodelovanju z Inštitutom „Jozef Stefan" v Ljubljani. Pomembnega srečanja strokovnjakov, teoretikov in praktikov s področja računalništva, se je udeležilo okrog 520 udeležencev iz 23 držav, ki so poslušali skupno 280 znanstvenih prispevkov. Simpozij Informatica '76 je odprl Vladimir Logar, podpredsednik skupščine SRS, ki je v svojem otvoritvenem govoru med drugim dejal, da je Informatica '76 močno znanstveno jedro, ki lahko pozitivno vpliva ne le na področju računalništva in informatike, pač pa tudi na drugih področjih družbenega življenja.

Simpozij Informatica '76 na Bledu so spremljali tudi seminarji o najnovejših dosežkih na izbranih področjih računalniške znanosti in informatike.

Celotna prireditev letošnjega že 11. jugoslovanskega simpozija o obravnavi podatkov je bila na visoki strokovni ravni in je v celoti ustrezala programskim zasnovam mednarodne zveze za obravnavo podatkov IFIP. – C –

Koliko stane narodna zavest?

Danes se bo na Bledu začel tridnevni seminar na temo Koliko stane narodna zavest, ki ga prireja Koordinacijska konferenca ZSMS SOZD Iskra v sodelovanju z RK ZSMS.

Ker ima naša mladinska organizacija zelo tesne stike s klubom koroške dijaške zveze, bo le-ta tudi sodelovala na seminarju. Naj zapišemo da so se naši mladinci udeležili otvoritve Koroške dijaške zveze maja letos in sploh so zveze in stiki s klubom zelo tesni, neposredni, saj smo pri njih gostovali tudi z lutkovno skupino, ki je pripeljala mladincem koroških Slovencev majice z napisom: „Koroški Slovenci – tujci v domovini."

Prvi dan seminarja bo zbor udeležencev v hotelu Krim na Bledu, na kar bo sledil spoznavni večer. Naslednji dan, v soboto, pa je na sporedu zgodovinski pregled manjšinskega vprašanja od Plebiscita dalje, Klub koroške dijaške zveze je pripravil prispevek pod naslovom Položaj manjšine po novi avstrijski zakonodaji in priprave na preštevanje.

Republiška konferenca ZSM Slovenije pa je na posvetovanje povabila tudi tov. dr. Franceta Hočevarja z Instituta za raziskovanje držav v razvoju, ki bo prispeval pregled položaja manjšin v Jugoslaviji glede na zakonsko ureditev manjšinskega vprašanja pri nas in izvajanja ustrezne zakonodaje pri nas. Za zaključek drugega dne seminarja pa je predvideno še predvajanje dveh filmov, in sicer: posnetki fašističnih zborovanj na Koroškem pod naslovom Izgredi na Koroškem (to bo prispevek Koroške dijaške zveze), naši mladinci pa bodo predstavili film: To je Iskra, ki naj seznani rojake z našo delovno organizacijo.

Po predvajanju filmov bo razgovor o samoupravni organiziranosti in odnosih v združenem podjetju Iskra. Seminar se bo končal v nedeljo, ko bo skupno družabno srečanje vseh udeležencev seminarja, povezano z razgovorom o organiziranosti v pogojih socialističnega samoupravljanja. -mak-

POPRAVEK

V trenutku, ko bijemo vsi bitko z vremenom in časom, da bi prizadetemu območju Posočja izkazali čim večjo pomoč in solidarnost, prosimo vse, ki nameravajo pomagati Posočju denarno, naj svoje solidarnostne prispevke nakažejo na žiro račun 52030-679-66066 Sindikat ISKRA–TOZD AET Tolmin.

Hkrati se opravičujemo, da je bila številka žiro računa, objavljena v prejšnji številki, napačna, zato jo še enkrat objavljamo.

DOPISUJTE V ISKRO

ISKRA IEZE – TOZD POLPREVODNIKI, TRBOVLJE

Tržni položaj se počasi izboljšuje

V Polprevodnikih so v I. polletju izpolnili 43 % letnega proizvodnega načrta, kar je 87 % v primerjavi z lansko realizacijo v enakem obdobju, pri 8 % manjšem številu zaposlenih. V tem obdobju so po plačani realizaciji dosegli 33 % načrtovanega celotnega dohodka za l. 1976, kar pa ni zadoščalo, da bi se izognili poslovni izgubi. Le-ta je v obdobju januar – junij dosegla višino 13,1 milijona dinarjev.

Osnovni problem za slabo poslovanje te TOZD v letošnjem prvem polletju je na eni strani v prenizki proizvodnji in prodaji, na drugi strani pa v visokih stroških, prav tako pa so v tem obdobju močno – kar za 182 % narasle zaloge surovin in materiala.

V drugo polletje je tako tovarna polprevodnikov startala s precejšnjimi problemi, ki pa jih skušajo na vse načine in čimbolj učinkovito rešiti.

Razveseljivo je, da se je v drugem polletju začel položaj na tržišču popravljati. To izboljšanje je še zlasti vidno na izvoznem področju, kar pa je na drugi strani, glede na nižje prodajne cene v izvozu spet neugodno.

Položaj na domačem trgu se izboljšuje počasi tako, da domača prodaja glede na letošnji načrt v tretjem trimesečju dosega okrog 50 % načrtovanega, kar pa je za 20–30 % manj kot v enakem obdobju lanskega leta.

Takšnemu položaju je na domačem trgu predvsem kriv izpad prodaje podjetjem Digitron v Bujah, RIZ in Tvornici računskih strojev v Zagrebu. Vsa, čeprav izredna prizadevanja komercialne službe industrije spričo tolikšnega izpada, le počasi rojevajo izboljšanja.

V mesecih juliju in avgustu so kljub temu dosegli uspeh, saj so v juliju dosegli načrtovano proizvodnjo, v avgustu pa so jo celo nekaj presegli in se slednjič s kumulativo približali 90 % za 9 mesecev načrtovane.

Položaj v izvozu obeta, da bodo, če seveda ne bo kakih novih ovir, izpolnili načrtovano obveznost za letošnje leto.

Z izrabo notranjih rezerv, z intenzivnim varčevanjem in zmanjševanjem stroškov si v Polprevodnikih prizadevajo vplivati na izboljšanje finančnega poslovanja. Nadaljnje izboljšanje tržnega položaja, tudi na jugoslovanskem trgu, bo te njihove napore najbrž kronalo z uspehom.

J. C.

Pred kratkim sta se v Iskri ind. elementov za elektroniko (Skupne strokovne službe) Stegne 17 poslovili od svojih dolgoletnih sodelavcev tovarišici JELKA NOVAKOVIČ, ki je bila 26 let zaposlena kot telefonistka in PAVLA BEVČIČ, ki je bila zaposlena 12 let, nekaj časa v menzi in nazadnje kot operater.
Sodelavci in Osnovna organizacija sindikata so njima ob slovesu podarili lepa darila in njima zaželeli zdravja in zadovoljstva še dolgo vrsto let.
Za prejeta darila se vsem članom in O. O. S Skupnih strokovnih služb lepo zahvaljujeta.

Tovarišica Jelka je še dodatno poslala posebno zahvalo katero objavljamo:
Tovarišem in tovarišicam, članom kolektiva ISKRA – IEZE, iskrena hvala za dragocen poklon, ki sem ga prejela ob slovesu. Kljub mojemu odhodu v pokoj bo ostala nit vezi z mojim drugim domom. (Tako sem imenovala svojo službo). Za to bo skrbela stenska ura, darilo članov kolektiva. Z utripanjem in pozvanjanjem me bo nenehno spominjala na čase, ki so samo še preteklost.
„Le doni gong – simbol davnin,
le zbujaj mi na dom spomin! . . ."

nja, da bi obdržali kroženje denarja na temelju starih kreditnih odnosov in finančnega kapitala, čeprav to prikrivamo z verbalno uporabo ustavne terminologije. In slišati je bilo še kritike na račun obdelave in operacionalizacije načel o neodtujenosti dohodka od delavca v temeljni organizaciji ter predloge, v katerih so zahtevali lasten dohodek v vseh oblikah združevanja, s čimer bi se samoupravnost delavcev zreducirala na golo formalnost. Zato pripisujem zelo velik pomen političnemu spremljanju političnih tokov med delavci in drugimi delovnimi ljudmi.

V naše analize o tekočih družbeno-ekonomskih gibanjih se še vedno dokaj pogosto prikradejo ostanki posameznih pojmovanj, zaradi česar bi si lahko ustvarili napačen vtis, kot da tretiramo gospodarstvo zunaj združenega dela, kot da je razvoj gospodarstva sam sebi namen, kot da drugi deli združenega dela ne sestavljajo integralnih delov združenega dela in družbene reprodukcije.

To se nam največkrat vtihotapi pod tezo o obremenjenosti gospodarstva. Pri tem po navadi mislijo na obveznosti, ki jih na temelju svobodne menjave dela imajo do posameznih delov združenega dela na področju družbenih dejavnosti in na področjih zadovoljevanja občin družbenih potreb.

V pojmu obremenjenosti gospodarstva se pravzaprav prepletata dve različni stvari, različni komponenti odnosov. In to moramo razjasniti. To je nakazalo tudi besedilo izvršnega komiteja. Ena stvar so obveznosti, ki nastajajo ob svobodni izmenjavi dela. Pri teh obveznostih je nesprejemljiva teza o obremenjenosti gospodarstva, saj se v dohodku organizacij združenega dela v materialni proizvodnji izražajo tudi rezultati dela delavcev v družbenih dejavnostih.

Delavci torej sodelujejo pri tem dohodku na temelju svojega dela in deleža k temu delu.

Ključno vprašanje torej ni v obremenjevanju gospodarstva, temveč v vzpostavljanju ravnotežja med kvantumom dela na področju družbenih dejavnosti in zadovoljevanjem splošnih družbenih potreb na eni strani ter materialnimi možnostmi v okviru dohodka na drugi. Glavni problemi izvirajo iz tega, da so potrebe združenega dela po naglem razvoju družbenih dejavnosti očitno veliko večje, kot pa se povečujejo materialne možnosti v okviru ustvarjenega dohodka. Teh odnosov nam še ne uspe uspešno obvladovati po samoupravnih poteh. Strinjam se z oceno, ki jo je bilo že slišati med razpravo, da je glavni vzrok v tem, ker svobodna menjava dela še ni ustrezno razvita.

To pa ne pomeni, da bi lahko zaradi tega preprosto sprejeli tezo, ki na obveznosti iz svobodne menjave gleda kot na obremenjevanje gospodarstva. Za tako tezo se največkrat skriva podjetniško lastniško gledanje, ki jemlje vse, kar zmanjšuje podjetnikov profit, za obremenjevanje gospodarstva, hkrati pa terja, da bi nekakšna nedefinirana družba zagotovila zadovoljevanje družbenih potreb na področju družbenih dejavnosti.

Druga komponenta obremenjenosti gospodarstva so resnični materialni in poslovni stroški. Menim, da bi bilo treba sprejeti predlog izvršnega komiteja, ki navaja, naj bi naredili temeljito družbeno-ekonomsko analizo o obremenjenosti gospodarstva.

Že zdaj pa je opaziti pri tem zelo jasne indikcije. Naredil sem nekakšno empirično analizo poslovnih stroškov. Že prve raziskave so nedvoumno pokazale, da so pri strukturi poslovnih stroškov enormna postavka stroški za sposojanje denarja.

V kvantitativnem pogledu je to praviloma povsem drugačno razmerje, količin kot nekatere obveznosti iz svobodne menjave dela, ki jim dokaj pogosto pripisujemo predimenzioniran pomen. Pri tem nisem seveda niti za hipec pomislil, da bi s katerimkoli delom dohodka, pa najsi bo količinsko še tako majhen, neracionalno gospodarili.

To je seveda le nekaj opozoril v zvezi s predlogom, v katerem se zavzemajo za to, da bi omenjene odnose v okviru dohodka skrbno in temeljito pretresli. Eno od vprašanj, ki si zasluži posebno politično pozornost, pa je spremljanje, kako izpolnjujemo obveznosti, določene v sporazumih o temeljih plana in uresničevanja ciljev.

Tu bi se morali izogniti predvsem kakršnimkoli statističnim obravnavanjem stvari, pa tudi nekaterim pojmovanjem, češ da smo s sprejetjem plana uredili stvar še za nekaj prihodnjih let.

Ni skrivnost, da smo vestno delali, da bi čimprej sprejeli zdajšnji plan. Zavedali smo se tudi slabosti, ki so se nam pri tem prikradle. Izhajali pa smo iz ocene, da moramo izpeljati nekatere velike posege, ki so na področju razvoja strateškega pomena. To smo tudi storili. Zdaj nas čaka dvojna naloga. Zagotoviti moramo izpolnjevanje obveznosti, na katerih temelji uresničevanje začrtanega razvoja. Hkrati moramo izpopolnjevati sam sistem načrtovanja, predvsem pa moramo vanj vnesti vse tiste družbeno-ekonomske komponente, na katerih temelje odnosi v združenem delu.

Takšna orientacija nam bo omogočila, da v začrtani smeri razvoja prek uresničevanja planskih projekcij analiziramo in izpopolnimo odnose v družbeni reprodukciji in da na temelju kontinuiranega načrtovanja odpravljamo tiste pomanjkljivosti, slabosti, napake itd., ki se bodo pri tem pokazale.

Vsak poskus oživljanja starih načinov načrtovanja, ki so zrasli na tleh centralističnega državnolastniškega gospodarjenja, bi lahko škodoval le razvoju načrtovanja na samoupravnih temeljih. Zato je zelo pomembno, da v družbeno-ekonomskih analizah dosledno izhajamo iz temeljnih koncepcijskih osnov, na katerih sloni načrtovanje na samoupravnih temeljih.

V tej zvezi bi lahko opozoril, da v družbeno-ekonomskih analizah gledajo na strukturne spremembe v našem gospodarstvu neustrezno. Obravnavajo jih kot predvsem materialno-ekonomsko, lahko bi celo dejali kot tehnično vprašanje. Res so tudi to, predvsem pa gre za družbeno-ekonomsko vprašanje. Strukturne spremembe, ki ne bi vplivale na večjo družbeno produktivnost in dohodek, na nadaljnjo razširitev materialne osnove dela, ekonomske in družbene stabilnosti delavcev, ne bi pomenile nič. Utegnile bi celo zaostriti posamezne probleme v družbeni reprodukciji. Tudi zdajšnje strukturne neusklajenosti bi lahko dobile trenutno širše dimenzije zaradi posameznih slabosti v družbeno-ekonomskih odnosih, med katerimi je bilo zaslediti tudi umetno vzdrževanje s pomočjo inflacijskih injekcij družbeno in ekonomsko neadekvatnih odnosov.

Iz tega sledi zelo pomembna ugotovitev, da bomo uspešno izpeljali spremembe v strukturi našega gospodarstva, za katere smo se dogovorili v razvojni koncepciji, le, če bomo bolj uspešno preobrazili odnose v združenem delu v odnose, ki bodo temeljili na skupnem dohodku, skupnem tveganju itd. Take naloge ni mogoče uspešno izpeljati na temelju inflacijskega investiranja v zmogljivosti, za katere ni vnaprej ocenjeno tudi njihovo ekonomsko mesto pri ustvarjanju skupnega dohodka in v družbeni produktivnosti. Iz podatkov, ki so na razpolago o odnosih v družbeni reprodukciji, pa je jasno razvidno, da sta denar in obtok denarja najbolj trdna

23. MEDNARODNI SEJEM SODOBNA ELEKTRONIKA 76

Enotna ocena za Iskrino stojnico — odlično

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani je te dni odprt 23. mednarodni sejem Sodobna elektronika. Na njem sodeluje 124 jugoslovanskih in 285 tujih razstavljalcev iz 21. držav. Neskromno lahko trdimo, da je Iskrina stojnica oblikovno in namensko najbolj uspešna. Razstavo je odprl član Zveznega izvršnega sveta in zvezni sekretar za trg in cene Imer Pulja.

Iskrin razstavni prostor je, podobno kot v minulih letih v dvorani B Gospodarskega razstavišča. Sama sejemska stojnica in sploh prikaz Iskrine elektronike daleč odstopa od drugih, zato ni čudno, da so mnogi gostje na otvoritvi opozarjali na izredno drzno, vendar novo, prijetno in ohrabrujočo arhitekturo. Morda se s to oceno ne bodo strinjali tisti, ki ne marajo sprememb in so bolj pristaši klasičnega načina, kljub temu pa bo tudi tem prikaz naših proizvodnih uspehov na področju elektronike vsekakor všeč.

Naša stojnica opravičeno privablja številne obiskovalce.

Na sejmu elektronike prvič predstavljamo novo konstrukcijo sejemske arhitekture, saj gre tokrat resnično za arhitekturo, ne pa za stojnico v starem pomenu besede. Vodja idejnega projekta je bil Milan Zarnik, ob vzglednem sodelovanju z domala vsemi Iskrinimi delovnimi organizacijami pa je stojnico pripravila ekipa področja za marketing.

Vodilo za takšno kakovostno spremembo v zasnovi in oblikovanju razstavnega prostora je bila vsekakor zavest naše službe za marketing, ki se zaveda, da delamo v panogi elektronike, ki se hitro razvija po svoji tehnologiji, po spektru izdelkov in področjih, v katere vstopa.

Po mnenju nekaterih obiskovalcev razstave je arhitektonsko najbolj uspel osrednji del, v katerem predstavljamo celovit program telekomunikacij, v centru tega kroga pa je tako imenovani kristal, v katerem so razstavljeni izdelki mikroelektronike. Prikaz Iskrinih dejavnosti in načrtov hkrati obvezuje združeno delo v Iskri, da smelo razvija zastavljene načrte v proizvodni in inovacijski sferi, po drugi strani pa je to vsekakor obveznost za vse tiste delavce, ki se ukvarjajo s tržnimi dejavnostmi, da to snovanje ovrednotijo na domačem in tujem tržišču, za oblikovalce pa naj bi bil Iskrin delež na sejmu Elektronika '76 priznanje in vzpodbuda za nadaljnje korake, pri predstavljanju dela našega 30.000 članskega kolektiva.

Kot že rečeno, sta osrednja dela namenjena predstavitvi telekomunikacij in mikroelektronike, okoli kroga pa so predstavljena druga področja, od merilne tehnike, do avtomatizacije, široke potrošnje in tako naprej.

Ne bo odveč, če opozorimo, da je skušala Iskra na sejmu elektronike prikazati povezanost sodobne tehnologije, zlasti mikroelektronike s sodobnim sistemom telekomunikacij. Vsekakor se je predstavila kot napredno misleč proizvajalec telekomunikacijskih sistemov, iz česar je razvidna tudi obveznost, da še naprej razvijamo sodobne sisteme na podlagi novih tehnoloških spoznanj. S pojavom polelektronskih in elektronskih telefonskih central je pač Iskra zakoračila v tehničnem in tehnološkem smislu v področje sodobne tehnologije telekomunikacij. Glede na tradicijo je bila takšna usmeritev logičen korak, v proizvodno tehnološkem in prodajnem smislu pa je bila to velika sprememba. Tudi letošnji sejem elektronike kot mnoge druge prireditve in stiki z domačimi in tujimi sorodnimi organizacijami so pokazali, da se Iskra vztrajno približuje svetovnemu vrhu. S tem pa se naši napori nikakor ne bi smeli končati, ampak nasprotno, še okrepiti.

V tako imenovanem kristalu centralnega dela Iskrinega razstavnega prostora si obiskovalci lahko ogledajo izdelke mikroelektronike, ki so nastali v sodelovanju med Iskrinimi razvojnimi in proizvodnimi organizacijami ter različnimi inštituti, zlasti Jožefom Stefanom in Fakulteto za elektrotehniko.

Poanta tega dela razstave je prikazati usmeritev Iskrinih temeljnih organizacij, da čimprej osvojijo področje mikroelektronike. Pri tem dajemo seveda prednost intelektualnemu delu pri zasnovi in izdelavi integriranih vezij, po drugi strani pa se želimo z določeno industrijsko fazo tega dela čimprej pridružiti sodobnim tokovom elektronike. Nedvomno je bila Iskrina odločitev, da bo financirala razvoj tako propulzivne veje kot je mikroelektronika v sodelovanju s fakulteto in inštituti v okviru projekta integriranih vezij, pravilna.

To izredno plodno sodelovanje je že obrodilo prve sadove – prvo tovrstno vezje v Jugoslaviji, vezje PMOS – LSI. Funkcija tega vezja je univerzalni programator velikosti 2 x 3 mm, ki vsebuje 2.143 tranzistorjev.

Drugi dve takšni področji uspešnega sodelovanja med Iskro ter Fakulteto za elektrotehniko in Institutom Jožef Stefan so tankoplastna in debeloplastna hibridna vezja.

Iskrin nastop na 23. sejmu elektronike je vsekakor uspel. Velik delež pri tem imajo delovne organizacije ter področje za marketing. Splošna sodba obiskovalcev, da je letošnja razstava Sodobne elektronike neke vrste prelomnica v predstavljanju Iskre in njenega proizvodnega programa.

Podobno kot minula leta spremlja sejem letos tudi troje strokovnih posvetovanj, in sicer drugi seminar o uporabi mikroprocesorjev v merilni tehniki, 10. jubilejni sejem o telekomunikacijah in 12. simpozij o elektronskih sestavnih delih in materialih. Ta posvetovanja v veliki meri dopolnjujejo razstavo sodobne elektronike.

Lado Drobež

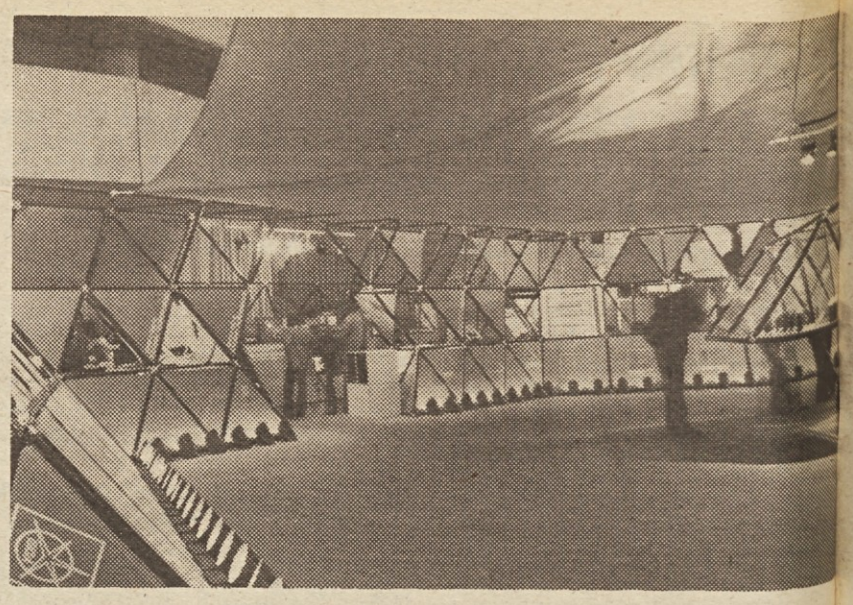

Resnično impozanten je pogled na našo stojnico.

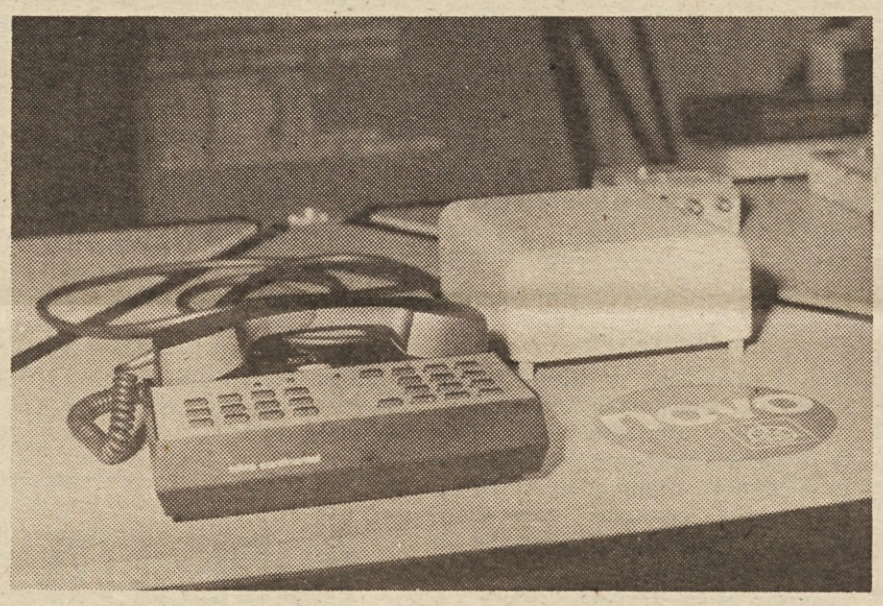

Privlačna novost na sejmu je bil naš novi telefon.

Iskrin prispevek k znanosti

NA 10. JUGOSLOVANSKEM SIMPOZIJU O TELEKOMUNIKACIJAH SODELOVALI Z REFERATI TUDI STROKOVNJAKI ISKRE

V času 23. razstave sodobne elektronike je 5. in 6. oktobra na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani potekal tudi 10. jugoslovanski simpozij o telekomunikacijah. Na njem je s svojimi prispevki sodelovalo tudi lepo število Iskrinih strokovnjakov iz DO Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko.

Na temo **„Zanesljivost in učinkovitost omrežja“** je prispeval **F. Čuk** iz TOZD TEN svoj referat z naslovom „PRILOG NAPORIMA ZA DEFINISANJE EFEKTIVNOSTI TELEKOMUNIKACIONIH SISTEMA“. V referatu so nakazane možnosti in potrebe izdelave ocene efektivnosti telekomunikacijskih sistemov. Opisane so dejavnosti, ki so potrebne za izdelavo take ocene od postavljanja ciljev do analize stopnje njihove realizacije. Podan je predlog, da se investicijski elaborati opremijo z oceno efektivnosti, v kateri bodo zajeti tudi ekonomski efekti sistema glede na vzdrževanje in ne samo na nabavo ter delovanje, operativni efekti sistem glede na razpoložljivost in ne samo n srednji čas med odpovednimi in še samo nekaterih delov in naprav. Pol nujno priporoča modeliranje in sim liranje vseh takih sistemov na rač nalnikih v fazi izdelave program realizacije ali predprojekta.

V svojem referatu „OPTIČN TELEKOMUNIKACIJE“ **I. K menčič** in **A. Puc** iz TOZD Elektr optika obravnavata načine obdelave prenosa informacij, ki jih omogo napredek tehnologije na področ elektrooptike. Gre za uporabo koh rentne in nekoherentne svetlobe k sredstva za zapis, komutacijo in p nos. V začetku je nakazana možn uporabe laserskih žarkov za komu cijski sistem v telefonski centr Glavni del referata pa je posveč telekomunikacijskemu prenosu pomočjo svetlobe. Obdelana je pr lematika atmosferskih zvez optičnem kablu, ki imajo glede dosedanje raziskave in izkušnje v večjo perspektivo.

Na temo **„Sedanje stanje in p spektivni razvoj komutacijskih voz v svetu in pri nas“** so posredovali s prispevek z naslovom „Elektron spojišče v TELEFONSKI KOMUT CIJI“ sodelavci TOZD ATC **Guštin, M. Bratkovič ter J. Poga**

V referatu je prikazana možn uporabe polprevodniškega govorn multipleksa v hišnih elektronskih te fonskih centralah. Novo spojišče bi zamenjalo stikalno polje z reed releji, kar bi pomenilo poenostavi krmiljenja multipleksa pa tudi prih nek pri prostoru. Elektronsko spoji je izdelano v thyristorskem in M tipu. Thyristor je idealen glede p sluha ter slabljenja preko linij odprtem in zaprtem stanju. Proble nastopajo pri krmiljenju tega spoji ker je silno občutljivo na sprem napetosti ali toka in zaradi tega u

(Nadaljevanje na 5. str

člena, od katerih je odvisen nadaljnji razvoj družbenih odnosov v združenem delu v zdajšnjem razvojnem razdobju.

Podatki, ki kažejo, da je v obtoku velika količina denarja, da pa hkrati organizacije združenega dela plačujejo zelo visoke stroške za razne kredite, sami po sebi pričajo, da ta stvar politično terja takojšnjo družbeno ekonomsko analizo. Očitno je, da emisijski kanali delujejo po drugačni logiki zalaganja gospodarskih tokov z denarjem kot plačilnim sredstvom. Emisija očitno ustvarja avtonomno kupno moč. To bi morali pretresti in upoštevati vse implikacije, kratkoročne in dolgoročne.

Drugič pa je iz razpoložljivih podatkov razvidno, da so temelj kroženja denarja kreditni odnosi. Iz podatkov, ki jih imamo na razpolago, vidimo, da največjo stopnjo rasti dohodka dosegajo banke. Tako ustvarjeni dohodek med letom kroži po logiki samostojnih sredstev. Neredko se dogaja, da organizacije združenega dela, katerih denarna sredstva krožijo, pri poslovanju dosegajo negativne poslovne uspehe. Ti podatki nas opozarjajo, da moramo stvari nemudoma pretresti. V tej zvezi pa se je treba pogovoriti tudi o načinu plasmaja emisije. Ko smo razpravljali o denarnih razmerjih, smo se odločili, da je treba najti izhod, ki bo omogočil, da bi odpravili kreditne odnose. Način, na kakršen denar zdaj doteka iz emisije v gospodarske tokove, bolj zakoreninja kreditne odnose, kot pa da bi pripomogel k temu, da bi jih odpravili.

Pri kroženju denarja je treba vsekakor zagotoviti, da bo vsak subjekt združenega dela racionalno gospodaril s sredstvi. To lahko dosežemo na različne načine in po različnih poteh in hkrati preprečimo odtekanje dohodka iz združenega dela, to je iz rok tistih, ki so določena sredstva ustvarili, in onih, ki so si z uporabo teh sredstev povečali dohodek. Takšnega jezu, trenutno, kot vse kaže, ni. Zdaj se na temelju kreditnih odnosov stekajo sredstva zunaj subjektov, ki združujejo delo in sredstva.

Gre za kvantitativno pomembne količine. Prav to je ena od velikih ovir, ki preprečuje, da bi prešli v odnose na temelju skupnega dohodka oziroma skupnega prihodka itd.

Iz podatkov je jasno razvidno, da so trenutno stroški kapitala eden od akceleratorjev stroškov inflacije. Ti stroški so namreč ena od največjih stroškovnih postavk. Vendar pa ne gre le za to. Zdajšnje rešitve, na katerih trenutno temelje denarni odnosi, spodbujajo ravnanje subjektov združenega dela, ki se v osnovi meri z racionalnim gospodarjenjem z družbenimi sredstvi. Dejavniki združenega dela si praviloma prizadevajo, da bi poslovali s sposojenimi denarnimi sredstvi. Vse stroške v tej zvezi prištevajo med materialne stroške in s tem v ceno ter jih tako prenašajo na potrošnika. S tem se stroški kapitala povečujejo v reprodukciji iz faze v fazo. Denarna sredstva iz svojega dohodka pa subjekti združenega dela čimprej spremene v materialne dobrine, a v zadnjem času jih hranijo na svojih bančnih računih.

Vse to opozarja, da bi se na področju denarja oziroma družbeno-ekonomskih odnosov, ki se iz tega rojevajo, morali nujno odločiti za radikalne posege, s katerimi naj bi zagotovili preobrazbo zdajšnjih, večinoma starih kreditnih odnosov v odnose, ki naj bi temeljili na določilih, obdelanih v zakonu o združenem delu. Seveda bi morali osnovne posege narediti v magistralnih tokovih denarja, ne pa le ali predvsem v okviru marginalnih odnosov.

Pri zasledovanju gibanja dohodka se soočamo s posledicami resnice, da metode prikazovanja dohodka in poslovne sposobnosti organizacij združenega dela zaostajajo za spremembami, ki jih izpeljujemo v realnih odnosih. Zato podpiramo predlog izvršnega komiteja, da bi čimprej zares izpeljali ustrezne spremembe tudi na ekonometričnem področju, na področju relevantnih ekonomskih kazalcev.

V ilustracijo bi rad navedel več stvari. Velik del organizacij združenega dela je imel ob periodičnem obračunu negativne poslovne rezultate. Če pustimo ob strani nekatere pomanjkljivosti, do katerih je prišlo pri uresničevanju zdajšnje faze prehoda na plačano realizacijo, ostanejo zelo pomembna strujanja v dohodkovni substanci, ki mečejo drugačno luč na stvari, take kot so.

Predvsem z revalorizacijo sredstev se je enormno povečala amortizacija. Pri tem se je prelil pomemben del dohodkovne substance.

V periodičnih obračunih niso prikazani dohodki na temelju poravnavanja dolgov, ki so bili odpisani iz obračuna dohodka. Pri tem se pojavlja prav tako pomemben del dohodkovne substance.

Naposled pa v periodičnih obračunih prikazan dohodek ne zajema dela dohodka, ki ga je organizacija ustvarila s poslovanjem v banki. Tudi to je pomemben del dohodka, zlasti, če upoštevamo, kakšno stopnjo rasti dohodka so dosegle banke. Vsi ti, nedvomno pa tudi nekateri drugi deli dohodkovne substance sploh niso zajeti v elemente, na temelju katerih ocenjujejo realen poslovni uspeh organizacij združenega dela.

V zadnjem času dokaj pogosto opozarjajo tudi na avtonomno rast osebnih dohodkov in sredstev za družbene dejavnosti ter za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb. Prvo, na kar bi želel opozoriti, je nedoslednost, ki jo je opaziti v tej zvezi.

Po eni strani opozarjajo, da je dohodek, ki je zdaj izkazan, nerealno prikazan in domenili so se že za nekatere korekture, ki bi jih bilo treba izpeljati. Po drugi strani se ugotovitve o gibanjih omenjenih segmen dohodka rojevajo ob primerjanju segmentov z nerealno prikazan dohodkom.

Toda ne glede na to nekorektn se očitno srečujemo z resnimi prob mi, do katerih prihaja v odnosih okviru dohodka.

Ključno vprašanje je vsekakor, smo že opozorili med današnjo r pravo, sistem oblikovanja osebn dohodkov. Ta sistem nikakor ustreza osnovam, obdelanim v zako o združenem delu. Pri tem je p obrazba odnosov nujna, vnaša osnov, obdelanih v zakonu o zdru nem delu, v resnične odnose pa je e od najbolj žgočih političnih in dr beno-ekonomskih nalog.

V mnogih organizacijah so ome oblikovanje osebnih dohodkov ta rekoč zgolj na obračunske plače. takem „sistemskem“ temelju ogibno deluje logika linearnih giba ki so neodvisna tudi od giba dohodka in od neposredne produkt nosti dela. Takšna okostenelost osn za formiranje osebnih dohodkov obračunske plače pravzaprav zav možnost, da bi vnesli elemente e nomske stimulacije, hkrati pa glavno gibalo za linearno gibanje os nih dohodkov odvisno od giba življenjskih stroškov in neodvisno gibanja družbene produktivnosti ustvarjenega dohodka.

Menim, da pri analizi takih gib zasluži posebno pozornost giba

Iskrin prispevek k znanosti

(Nadaljevanje s 4. strani)

šajo ali prižigajo govorne poti. Velika upornost v odprtem stanju je največji problem MOS spojišč. Ta je 25 – 30 Ohm za MOS transistor. Slabljenje v govornem frekvenčnem pasu je pri obeh spojiščih neodvisno od frekvence.

Iz tiste TOZD je prispel tudi referat z naslovom „PROGRAMSKO KRMILJENI TELEFONSKI SISTEMI IN TENDENCE BODOČEGA RAZVOJA“ avtorja M. Unka. Sedanja generacija telefonskih central – elektronske telefonske centrale, krmiljene s programi in procesorji (SPC centrale) – je uvedena ali pa jo še uvajajo v mnoga nacionalna omrežja. Centrale uporabljajo različne elemente za komutacijo, realizacija funkcij je prilagojena nacionalnim potrebam. Opazen pa je že postopen prehod na bodoče telefonske sisteme – integrirano omrežje, ki bo prineslo v telefonijo novo kvaliteto in možnosti. Sedanje SPC centrale so že predvidene za sodelovanje s temi sistemi.

„NOVI PRIJEMI RAZVOJA PROGRAMSKE OPREME PROGRAMSKO VODENIH TELEFONSKIH CENTRAL“ je naslov prispevka avtorja **M. Mekinde** iz TOZD ATC. Iz njega je razvidno, da so se programsko vodeni (SPC) telekomunikacijski sistemi že popolnoma uveljavili na področju telekomunikacij. Dali so novo kvaliteto, širok spekter novih funkcij. Hitrejši prodor SPC sistemov pa zavira nekaj problemov. Prvi je povečanje produktivnosti izdelave programske opreme. Zaradi kompleksnosti sistema je oprema zelo obširna. Poiskati je treba nove, enostavnejše organizacije programske opreme in organizacije pri izdelavi, vključevanju in vzdrževanju programske opreme. V referatu so prikazani ti problemi in njihove rešitve. Druga pomembna naloga bodočega razvoja je, omogočiti uporabnikom sistema poseganje vanj. Programska oprema naj bo zgrajena tako, da lahko uporabnik sam po potrebi na enostaven način spreminja procesne funkcije in tako v času delovanja prilagaja sistem novim zahtevam. V referatu so prikazani nekateri predlogi, ki bi dali SPC to zaželeno lastnost.

Referat z naslovom „KONCEPTI SODOBNIH PABX SISTEMOV“ je delo avtorja **A. Moharja** iz TOZD ATC. V njem je prikazan pregled novejših pristopov k gradnji PABX sistemov manjših in srednjih velikosti. Prikazani so osnovni principi zgradbe in krmiljenja v PABX sistemih v elektronski izvedbi. Posebno so nakazane možnosti široke možnosti uporabe v različnih sredinah, kot so: čiste PABX funkcije, dodatne možnosti komutacije podatkov, vključevanje PABX sistemov v posebna omrežja ter nabor posebnih funkcij. V referatu so nakazane tudi najnovejše smeri razvoja takih sistemov s poudarkom na uporabi najnovejših elementov. Pri realizaciji krmilnih funkcij centrale je uporabljen mikroprocesor komercialnega tipa, za kar so bili predvsem naslednji razlogi: sorazmerno nizka cena mikroprocesorjev kot elementov, standardizacija programskega paketa, možnost neposrednega vključevanja mikroprocesorjev kasnejših višjih generacij v sistem.

Po otvoritvi sejma so si gostje ogledali razstavljene novosti:

Iz omenjene TOZD sta prispevala referat „KRMILJENJE EPABX 100 Z MRIKROPROCESORJEM“ avtorja **V. Guštin** in **J. Pogačar**. V njem so prikazane možnosti uporabe komercialnega mikroprocesorja za krmiljenje stikalnega sistema, npr. hišne elektronske telefonske centrale. Uporaba komercialnega mikroprocesorja ni povsem slučajna, saj je slednjih na tržišču čedalje več. Zaradi programskih možnosti in cene so zelo sprejemljivi. Za krmiljenje EPABX je predviden mikroprocesor s pomnilnikom do 32 K 8–bitnih besed. Pri realizaciji vmesniških vezij proti telekomunikacijski periferiji bo uporabljeno načelo, da mikroprocesna enota sprejema ali oddaja informacije neposredno, kot če bi naslavljala pomnilnik. Za to sta značilna dva razloga: prihranek na računalniškem času, poenostavitev krmiljenja in odtipavanje perifernih točk s programske strani. Komercialna vmesniška vezja so predvidena za priključitev teleprinterja, magnetnega traku (kasete) ali diska na mikroprocesorsko enoto.

Na omenjeno temo se je priglasil s svojim referatom „ANALIZA ZANESLJIVOSTI ELEKTRONSKIH TELEFONSTKIH CENTRAL“ tudi **K. Zelič** iz iste TOZD. Referat v prvem delu podaja matematični pristop k analizi zanesljivosti kompleksnih sistemov in uporabo moarkovskega matematičnega modela. Kot primer je podan izračun zanesljivosti lokalne telefonske centrale Metaconta 10 C, ki spada sicer v skupino semielektronskih telefonskih central, a je njena zgradba tipična za centralizirane sisteme za aktivno redundanco. Analiza obsega izdelavo sheme centrale s stališča zanesljivosti, definiranje odpovedi, definiranje stanj, izdelavo matrike prehodov in računalniško obdelavo matrike, katere rezulta je MTTF sistema. Sledi kratek prikaz dejavnosti, ki jih mora izvajati proizvajalec elektronskih telefonskih central, da zagotovi deklarirano sistemsko zanesljivost in življenjsko dobo.

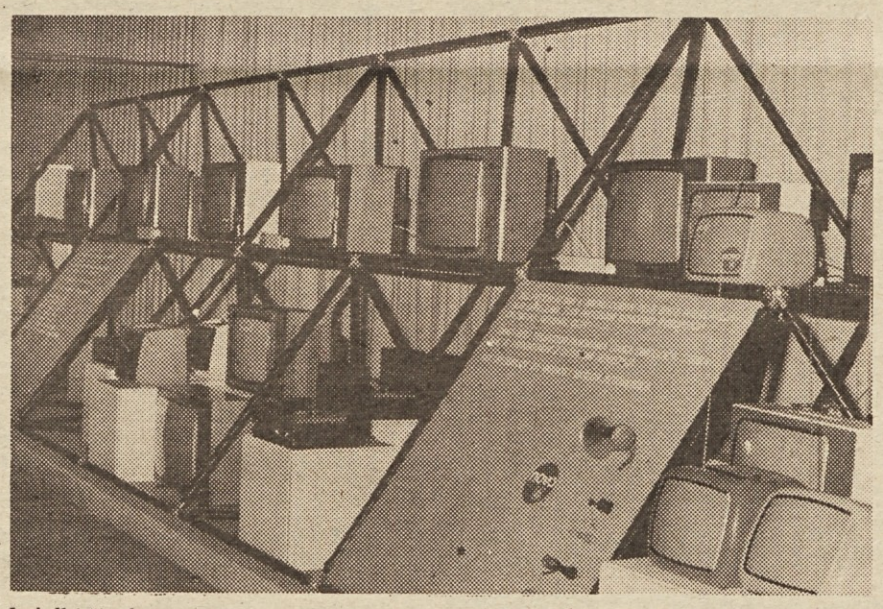

Izdelki široke potrošnje na sejmu sodobne elektronike.

B. Popovič je na temo „VZDRŽEVANJE TELEKOMUNIKACIJSKEGA OMREŽJA“ prispeval referat „AVTOMATIZIRANI ADMINISTRATIVNI IN VZDRŽEVALNI CENTRI TELEFONSKIH CENTRAL“. V njem so opisane možnosti administrativnih in vzdrževalnih centrov (AVC) – zaradi svoje narave so programsko vodeni sistemi najugodnejši za centraliziranje in avtomatiziranje administrativnih in vzdrževalnih funkcij, zato se referat nanaša na tovrstne sisteme. Prikazane so opravičenost, naloge in delovanje takega centra. Računalniki v AVC nudijo pomoč operativnim službam kot so telefonsko vzdrževanje, odpravljanje napak in naročniške usluge. S povezovanjem komutacijskih sistemov v omrežje z AVC koncentriramo informacije o naročnikih in smereh ter analizo statističnih in napokovnih sporočil. AVC je lahko načrtovan tudi tako, da omogoča upravljanje večjega števila in tudi različnih tipov telefonskih central.

Prispevek **F. Rozmana** iz TOZD ATC nosi naslov „PRINCIPI VZDRŽEVANJA ZASEBNIH ELEKTRONSKIH TELEFONSKIH CENTRAL“. Nove zasnove telefonskih central nam dajejo tudi nove možnosti testiranja ter vzdrževanja le-teh. Glede na funkcijske zmogljivosti so novi sistemi vse bolj bogati in zamotani ter zahtevajo popolnejše načine vzdrževanja. Zaradi optimizacije vzdrževanja se testiranje deli v dva nivoja. Referat daje optimalno delitev del vzdrževanja.

Pri obravnavi splošne problematike so na temo „KOMUTACIJSKEGA TEHNIKA“ prispevali svoje referate naslednji avtorji: **M. Dežman** in **D. Osolnik** iz TOZD ATC – „KONCEPT EPABX 100“, **J. Pogačar** in **V. Guštin** – „ORGANIZACIJA SOFTWARA V EPABX 100“, **O. Kokol** – „EKSPLOATACIJSKE SPOSOBNOSTI CENTRALE“ – Vsi iz TOZD ATC.

Pri temi „ŽIČNA PRENOSNA TEHNIKA“ so sodelovali: **M. Jagodič, Dj. Zrilić, S. Leonardis, L. Petrovčič** – TOZD IPT ter Fakulteta za elektrotehniko iz Ljubljane – z referatom „VPLIV KANALNE NAPAKE NA KVALITETO REKONSTRUKCIJSKEGA SIGNALA DM – SISTEMA“ **S. Leonardis, N. Simič** in **J. Zupančič** – IPT in Fakulteta za elektrotehniko – z referatom „DIGITALNI MODULATOR ENOBOČNEGA AMPLITUDNO MODULIRANEGA SIGNALA“, **S. Leonardis, Dj. Zrilić, M. Petrovčič, T. Pestotnik** – IPT Fakulteta za elektrotehniko – z referatom „PROBLEMI NAČRTOVANJA KOMPANDERSKE KARAKTERISTIKE DELTA MODULATORJA“, **M. Šval** – IPT-z referatom „ŠIROKOPASOVNI MOČNOSTNI OJAČEVALNIK ZA UHF PODROČJE“ ter **D. Trpin, I. Ranfl** in **V. Višner** – IPT – z referatom „POSEBNA IZVEDBA DIPOLA ZA ŠIROKOPASOVNI PRIMARNI IZVOR“.

Na temo „TELEKOMUNIKACIJE V ŽELEZNIŠKEMU PROMETU“ je sodeloval **V. Kreft** iz TNN, naslova njegovih dveh dela pa sta „PULZNO USMERJANJE“ in „DC/DC PRETVORNIKI V TRANZISTORSKO PREVODNEM STIKU“. **I. Polzelnik** iz TNN je sodeloval z referatom „LASTNOSTI IN DELOVANJE NAPAJALNIH SISTEMOV Z DVOKVADRATNIMI IZENAČEVALNIMI PRETVORNIKI“ in **M. Seliger**, prav tako iz TNN, z deloma „UPORABA TRANSDUKTORJEV V REGULACIJSKI ZANKI DC/DC PRETVORNIKOV“ ter „ELEKTRIČNE MOTNJE ENOSMERNIH PRETVORNIKOV ZA NAPAJANJE IC – VEZIJ“.

Pri temi „MERITVE V TELEKOMUNIKACIJAH“ – TEHNOLOGIJA – sta sodelovala Iskraša **C. Zevnik** s „POSKUSOM PRIMERJAVE NEKATERIH KLIMATSKIH KOROZIVNIH PRESKUSNIH POGOJEV NA OSNOVI MERITEV KOROZIJSKEGA TOKA“ ter **M. Bizjak** z referatom „IONSKO JEDKANJE KONTAKTOV V HERMETIČNEM KONTAKTNIKU“ – oba iz TOZD ATC.

ISKRIN PRISPEVEK TUDI NA MEDNARODNEM SEMINARJU MERILNE TEHNIKE IN KIBERNETIKE ISEMEC 1976

Sklepi prvega seminarja merilne tehnike in kibernetike so bili organizatorjem vodilo tudi pri usmeritvi drugega seminarja s tega področja. Pri tem prevladuje želja po čimboljšem poznavanju te smeri tako s strani uporabnikov kot tudi razvijalcev in projektantov. Tehnične izpopolnitve s področja izgradnje mikroračunalnikov in mikroprocesorjev kakor tudi uporaba samih LSI vezij v merilni tehniki nakazuje smer nadaljnjega razvoja na tem področju. Prvotna želja po uporabi mikroračunalnikov oz. njihovih komponent v instrumentih je prerasla v dejansko tehnično potrebo po izpopolnitvi merilnih naprav. To uvajanje je še toliko lažje, ker tudi proizvajalci mikroračunalnikov oziroma visoko integriranih vezij prihajajo na tržišče z novimi elementi, ki so v največji možni meri prilagojeni različnim karakterističnim potrebam.

Področje uporabe mikroračunalnikov in mikroprocesorjev ter njihovih komponent se v merilni tehniki širi na najrazličnejša področja: od medicinskih pripomočkov za diagnostiko preko različnih namenskih instrumentov do direktnega upravljanja proizvodnih procesov, kjer je merjenje najtesneje povezano z upravljalnim sistemom.

Z uporabo nove tehnike v merilnih instrumentih se pojavlja tudi problematika njihovega vzdrževanja oziroma kontrole, ki je svojstvena tej tehniki. Pri tem je treba upoštevati tako tehnični kot človeški faktor. V pogledu tehnične rešitve te kontrole je podana tudi smer v enem izmed referatov. Posebna pozornost pa je bila na seminarju posvečena tudi sami izobrazbi strokovnih kadrov za to smer.

Na njem so sodelovali tudi predstavnika Iskre – F. Levovnik in J. Vidic ter T. Slivnik in J. Trontelj s Fakultete za elektrotehniko z referatom „Etalonski števec z mikroprocesorjem“.

---

osebnih dohodkov delavcev, katerih osebni delovni učinek in delež k delu neposredno merijo. Praviloma prejemajo ti delavci osebne dohodke na temelju neposrednih rezultatov dela. Menim, da je to v tem trenutku celo prav, saj tako amortizirajo negativni vpliv, ki bi ga nedvomno povzročile slabosti pri izkazovanju dohodka v produktivnosti teh delavcev. Poleg tega so prav ti delavci najtrdnejša družbena opora za družbeno akcijo, katere naloga je, da oblikovanje osebnega dohodka vsakega delavca in vseh skupaj poveže z rezultati njegovega dela in z njegovim celotnim deležem k delu.

Ko gre za odnose v okviru dohodka, ki temelji na svobodni izmenjavi dela, se pogosto lotevamo obravnavanja teh odnosov enostransko, to je zgolj s stališča nekaterih vnaprej določenih proporcev, zato sklepe sprejemamo le na podlagi ocene, ali vnaprej določene proporce uresničujemo ali ne. Ti odnosi imajo tudi svojo družbeno-ekonomsko dimenzijo, ki je ustavno opredeljena. Delavci, ki ustvarjajo dohodek s svobodno menjavo dela, imajo v okviru te menjave pravico do osebnega dohodka in sredstev za skupno porabo v skladu s samoupravno določenimi osnovami in merili kot tudi s sredstvi za reprodukcijo v okviru po sporazumu določenih meril.

To se še zlasti kaže, kadar ne dosegamo predvidenih poslovnih rezultatov. Nesporno je, da se mora obseg družbenih dejavnosti ujemati z materialnimi okviri, v katerih se giblje združeno delo. Povsem nemogoče pa bi bilo sprejeti opredelitev, ki zahteva, da se mora veljavnost na področju družbenih dejavnosti med letom prilagajati gibanjem v dohodku, ki ga ustvarjajo organizacije združenega dela v posameznih obračunskih razdobjih. Družbene dejavnosti praviloma niso zmožne na tak način prilagajati se tekočim oksilacijam pri ustvarjanju dohodka. Mislim, da ne bi smeli sprejeti takega ravnanja kot osnove za odnose v svobodni menjavi dela. Pred posameznimi pritiski te vrste, za katerimi se največkrat skriva kratkoviden podjetniški egoizem, se ne bi smeli uklanjati. Tako bi postali odnosi v okviru svobodne menjave dela povsem nestabilni. Hkrati pa bi po tej poti dosegli nasprotne ekonomske učinke, kot smo pričakovali. Ekonomska racionalnost se v družbenih dejavnostih ne bi povečala, temveč zmanjšala. Dogovarjanje, to je družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje sta integralni komponenti naših socialističnih samoupravnih odnosov.

Nekateri opozarjajo, da poskušajo vnesti v proces sporazumevanja take načine in metode, ki so preprosto nezdružljivi z družbenim bistvom sporazumevanja. To je predvsem vsiljevanje svoje volje drugim in nespoštovanje njihove volje ter enostransko proglašanje lastnega interesa kot skupni družbeni interes. To se na primer izraža tako, da predlagatelji posameznega družbenega dogovora ne jemljejo predlagane rešitve kot izhodišče za sporazumevanje, temveč skušajo vnaprej družbeno diskvalificirati vsakogar, ki ne more sprejeti predlagane osnove, ali nekatere od njih, češ da je proti družbenemu dogovarjanju, da spodkopuje dogovor itd.

Mislim, da bi se morali takim tendencam kar najbolj odločno upreti in opozoriti na to, kako škodljive so. Sporazumevanje bi morali v resnici graditi na dejanskem odkrivanju skupnih interesov, ki naj bi temeljili na domenjeni strateški orientaciji. Le v takih okoliščinah bomo zares preprečili kakršnokoli enostransko, sebično izogibanje sporazumov.

Vsi se odločno zavzemamo za to, da bi vsi subjekti, ki ustvarjajo dohodek s svobodno menjavo dela iz dohodka združenega dela, ki ga ustvarjajo v materialni proizvodnji, svojo porabo prilagodili gibanju tega dohodka. To je strateško edino mogoča in prava rešitev. Slišati pa je resen očitek, da ta logika, kadar gre za zvezni proračun in proračun nasploh, odpove hkrati s spoštovanjem vseh posebnosti po enaki doslednosti. Zelo pogosto skušajo vsaj kolikor toliko obdržati raven proračunske porabe tudi v tistih segmentih, ki niso nujni. To negativno vpliva tudi na ravnanje drugih dejavnikov. Zato se pridružujem predlogu, ki ga je bilo slišati med današnjo razpravo, da moramo zares pretresti sistem proračunov in dejanske možnosti in odvisnost med tekočimi družbeno-ekonomskimi gibanji in gibanji proračuna.

Mislim, da se bomo morali pri tem pogovoriti še o nekaterih stvareh, ki jih še vedno urejamo prek proračuna, vse pa kaže, da tega ne bo več mogoče tako urejati.

Na koncu bi rad opozoril, da še nismo premostili škodljive prakse, ki se kaže v tem, da posamezni pristojni upravni organi navajajo predloge za posamezne sistemske rešitve, ki ne temelje na družbenih opredelitvah, o katerih je bil sklenjen politični dogovor, in da takšen odnos z ničemer ne pojasne.

Niti enega upravnega organa ali institucije v federaciji nimamo, v katerem člani ZK s svojim političnim vplivom ne bi mogli preprečiti, da bi navajali predloge, drugačne od tistega, kar je bilo politično dogovorjenega. Zdi se mi, da bomo morali tekoče analizirati skladnost posameznih ukrepov, za katere se odločajo zvezni organi, s politiko, ki jo začrtujemo v zvezi komunistov. Mislim, da bi morali dati izvršnemu komiteju določene napotke, mu zaupati naloge itd., da bi se v tem pogledu bolj angažiral, na predsedstvu pa bi potlej lahko razpravljali o teh stvareh, ko bi ocenili, da je to potrebno.

V Sloveniji si kar najbolj prizadevamo, da bi v prihodnjem razdobju izpeljali bistvene strukturne spremembe v gospodarstvu, predvsem na področju proizvodnje živil, v metalurgiji, kemiji, energiji itd. Tako skušamo izpolniti strateški nalogi, da pripomoremo k realizaciji strukturnih sprememb, za katere smo se skupaj odločili v naši državi, in da premostimo preveč enostransko predelovalno strukturo gospodarstva v Sloveniji.

V okviru družbenega dogovarjanja se srečujemo z nekaterimi težavami. Pri dogovarjanju o agrokompleksu smo podcenjevali pomen živinoreje. Toda prav v tem imamo možnosti za svoj delež k proizvodnji hrane, to je mesa, mleka, mlečnih izdelkov itd. V metalurgiji se moramo usmeriti k višji stopnji obdelave in plemenitenja jekla itd. Bistveno moramo razširiti proizvodno energijo. V procesih dogovarjanja o teh posameznih segmentih proizvodnje je opaziti tudi nerazumevanje za take zakonitosti v našem gospodarskem in družbenem razvoju, pri čemer v posameznih primerih celo ne pokažejo potrebnega ozira na razvojne projekcije.

Mislim, da moramo spodbuditi politični interes za to, da bi težave v procesu dogovarjanja čimprej premostili in da bi iz teh odnosov izkoreninili ravnanje, ki je nezdružljivo s samo družbeno naravo sporazumevanja.

Festivalska razglednica iz Kranja

Teden dni je bil Kranj spet festivalsko mesto. Že šestič zapored so se srečali številni filmski ustvarjalci, ki se posvečajo posebni zvrsti – turističnim in športnim filmom.

Poleg prikaza filmov, ki je potekal v kinu „Center", je bil tudi simpozij slovenskih alpinistov na temo: „sredstva javnega obveščanja ob gorskih ekspedicijah", sestanek izvršnega odbora CIDALC ter komercialni sejem filmov, katere so uvozili naši distributerji.

Na sejmu smo si lahko ogledali Vrnitev Pink Panterja, Peklenski stolp, Kobra, Iskala je srečo, Umazana Mary, Janis Joplin, Neustrašni Waldo Pepper, itd.

Značaj 6. mednarodnega festivala športnih in turističnih filmov ilustrirajo uvodni govorniki, ki so o festivalu med drugim rekli:

Predsednik UO festivala – Anton Miklavčič: „Kranjski festival se pridružuje naporom drugih institucij in aktivnih dejavnikov na področju kulture ter celotne naše samoupravne družbe za obogatitev duhovnega življenja našega delovnega človeka, kot tudi za sproščanje njegovih ustvarjalnih sposobnosti, kulture in telesne kulture v občini, republiki, mnogih organizacijah združenega dela in posameznikov."

Z razstave jugoslovanske alpinistične odprave na Makalu.

Direktor festivala – Dragan Janković: „Ko stopa Mednarodni festival športnih in turističnih filmov v Kranju v drugo desetletje pričakujemo šesto prireditev z več optimizma kot kdajkoli prej. Zvest tradiciji, ki jo je začrtal njegov ustanovitelj, komite za šport in turizem ICSPE – UNESCO, je festival postal velik pregled športnih in turističnih filmov z vsega sveta. Gostitelj festivala je Kranj, mesto, ki se lahko pohvali z veliko kulturno tradicijo . . ."

Pokrovitelj festivala – Slovenijales – Franc Razdevšek: „Samo dejstvo, da smo sprejeli pokroviteljstvo take mednarodne manifestacije, ki združuje filmske umetnike vseh kontinentov, je dokaz zanimanja, ki ga kaže naš številni kolektiv za kulturne dogodke, tako pri nas kot v svetu. Prevladuje zavest, da v samoupravni družbi spoštujemo in podpiramo kulturne dogodke ter vrednote, čeprav to ne sodi v naše službene obveznosti. Vsak delovni človek našega kolektiva se zaveda, da je kultura last naše celotne socialistične skupnosti in, da je kultura last naše celotne socialistične skupnosti in da je zato njegovo tvorno sodelovanje v njej potrebno in koristno. Odtod tudi naša prisotnost na mednarodnem festivalu v Kranju.

Zelo vzpodbudno je, da so poleg znanih kinematografij, kot so: Francija, ZDA, Kanada, Sovjetska zveza, Poljska, ČSSR, Velika Britanija, itd. letos sodelovale prvič tudi države, ki imajo svojo filmsko industrijo še v razvoju, npr. Indija, Koreja, Kuba, Irak, Egipt, Alžirija . . .

Poleg tega je bila zanimiva pridobitev festivala – Finski dan. Finska se je to pot predstavila s štirimi zanimivimi filmi. Pred pričetkom projekcije filmov sta zbrane goste pozdravila v imenu upravnega odbora in društva filmskih delavcev France Štiglic – filmski režiser, in direktor festivala Dragan Janković.

Poleg gostov iz naše države in tujine je prisostvovala tudi finska ambasadorka v naši državi Eva Kristina Forsman. Prav tako je letošnji festival s svojim obiskom počastil tudi doyen finske filmske industrije Risto Orko, ki je predsednik največje finske producentske in distributerske hiše SUOMI – FILM. Dan finskega filma je bil prenešen tudi v Zagreb in Beograd.

Na letošnji festival je prispelo 127 filmov iz 33 držav, z vseh petih kontinentov. V uradnem programu je bilo prikazanih 45 dokumentarnih filmov in trije igrani. „Bilo je preko 30 ur efektivnega ogleda filma," je povedala predsednica selekcijske komisije in filmska kritičarka Stanka Godnič. Selekcijska komisija je namreč skušala uskladiti vsebinski koncept prispelih filmov, katerih kvaliteta na splošno ni bila slaba.

O materialnem stanju in tehničnih podrobnostih pa je spregovoril direktor kinematografskega podjetja „Center" Ivo Triler, ki je bil tudi član UO festivala.

Uradno žirijo festivala so sestavljali:

Kirili Cenevski (Jugoslavija) – predsednik
Antoine Bordier (Švica)
Goran Paskaljevič (Jugoslavija)
Kirstl Petjaniemi (Finska)
Vjačeslav Tihonov (SZ)

Prvo nagrado – Grand Prix – **Zlati Triglav** je žirija podelila filmu „Muhammad ali – drugi boj" (Švica). Film govori o možu, ki je začel svojo športno kariero kot Cassius Clay in jo nadaljuje kot Muhammad Ali. Ne prikazuje ga kot boksarja, ampak kot osebnost, ki se bori proti rasizmu, za osvoboditev in enakopravnost črncev. **Srebrni Triglav** si je priboril film „Dvig" (SZ). Izvrstna selekcija posnetkov in dvigalcev uteži v prvem planu prikazuje napore, razočaranja in končno zmago posameznikov.

Direktor festivala Dragan Janković.

Posamezne nagrade so prejeli:

– za režijo: Peter Lalović – „Pustinjska ladja" (Jugoslavija–Libija)
– za scenarij: Bogdan Dziworski „Hokej" (Poljska)
– za kamero: Jacques Hubinet „Bandama 75" (Francija)
– za glasbo: Brij Bhusham „Mati Ganges" (Indija)

Posebna priznanja so dobili naslednji filmi:
„13 sekund" (Francija), „Tempo" (Avstralija), „Kikladi" (Grčija),
„Udarec za udarec" (Kuba), „Borbenost" (ČSSR).

Velika plaketa mesta Kranja za najboljšo selekcijo filmov je bila podeljena Švicarskemu paketu filmov za: „Drsanje, šport in umetnost," „šport v cirkusu", „Lago Maggiore", in „Muhammad Ali – Drugi boj".

Ista žirija je podelila nagrado za najboljšo kamero – **nagrado Metoda Badjure**, ki jo podeljuje društvo filmskih delavcev za delo „Leteči angeli", (Velika Britanija).

Drugo žirijo „Pierre de Coubetin" za nagrado CIDALC pa so sestavljali: predsednik – Jean Durry (Francija), Marjan Ciglič (Jugoslavija), Giorgy Karpati (Madžarska), Jože Pogačnik (Jugoslavija), Ana Zloderewa (ZSSR),

CIDALIC je 1930. leta ustanovil Nicolas Pillat za razširjanje umetnosti in literature prek filma. To nagrado podeljuje s posebnim namenom francosko ministrstvo za mladino in šport, za originalnost vsebine, za filmski dogodek, ki ga vsebuje, za moralni učinek svojega sporočila, za popolno izpolnitev idealov Pierra de Coubertina.

V ožji izbor so se uvrstili trije filmi: „Dvig" (ZSSR), „Olimpijski zmagovalec" (ČSSR), je junak dveh olimpad, ki pa se še vedno ne more posloviti od kanuja in vesel. Tretji film, ki pa je dobil nagrado v soglasju žirije – nagrado CIDALC – je film „Come back" – „Vrnitev" (Madžarska). „Vztrajati po porazu" je geslo športnika, ki se po hudi prometni nesreči in nato rehabilitaciji, ponovno vrne v mednarodni rokoborski vrh.

Sovjetska gosta med razgovorom s člani foto-kino sekcij kranjskih delovnih organizacij.

Bronasti Triglav je pripadel filmu „Šesti igralec" (Jugoslavija), ki je duhovit miniaturen portret znanega jugoslovanskega košarkaškega trenerja Lazara Lečića, ki se znoji za svojih pet igralcev pod koši.

Nagrada ICSPE–UNESCO za najboljši prikaz športa in turizma je pripadla filmu „Jack Rabbit" (Kanada), ki je kljub svojim osemdesetim letom pobudnik tamkajšnjega smučarskega krosa in hkrati tudi njegov tekmovalec – je odraz starca, ki so ga izklesala leta in trde življenske izkušnje. Toda še vedno je mladostno živahen in miselno prožen.

Nagrade in priznanja so bila torej podeljena. Moje analitično, oz. kritično mnenje o festivalu pa je naslednje:

Menim, da je „šel" festival mimo Kranja, da sploh ni imel takšnega odmeva, kot bi ga moral imeti in ga ima v svetovnem merilu. To je enkratna prireditev, ki se odvija vsaki dve leti in se uvršča v sam svetovni vrh festivalov s tovrstno tematiko.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Novice od tu in tam

● V Vrnjački Banji so začeli graditi PTT center na površini nad 2.000 m². Investirali bodo vanj nad 60 milijonov dinarjev in ga dokončali 15. maja naslednjega leta. V centru bo Iskra montirala avtomatsko telefonsko centralo s 3.000 telefonskimi priključki in 102 kanali za medmestni promet.

● Igre na srečo so postale zadnja leta Jugoslovanom hobi št. 1. Skupnost jugoslovanske loterije je namreč objavila, da je lani „kasirala" za športne napovedi, loto in loterije 1 milijardo in 10 milijonov dinarjev.

● Akcija, da bi 114 let po smrti velikega slovničarja in utemeljitelja srbskega jezika Vuka Karadžića slišali njegov glas umetno sestavljen prek računalnika, se je spremenila v prevaro. Radiomehanik Dušan Anatasijević je namreč spoznal na japonski reprodukciji glas znanega igralca Ljube Tadića. Kaj menijo o tej prevari japonski znanstveniki, ki so poslali v Beograd magnetofonski posnetek, še ni nič znanega.

● Beograjske „Večerne novosti" pišejo: V minulih petih letih smo odprli 900.000 novih delovnih mest in uvozili opreme v vrednosti 5,6 milijard dinarjev. Storilnost pa je padla. Od 365 dni v letu Jugoslovani delamo le 263 dni, toda le vsak dan približno 5,4 ure. Vsak dan je odsotnih na delovnem mestu 230 do 240 tisoč delavcev.

● Ker blagovna menjava med ljudsko republiko Kitajsko in SFRJ ni dosegla začrtane vrednosti, oziroma se celo manjša, so sklenili na plenarnem zasedanju gospodarstvenikov v Zagrebu, da naj bi ob koncu prihodnjega leta organizirali v Pekingu razstavo jugoslovanske industrije.

● Na področju mesta Beograd se je razvila zadnja leta pravcata obrtniška črna borza. Domnevajo, da posluje sedaj v mestu 10.000 divjih, neprijavljenih obrtniških mojstrov, ki spretno izkoriščajo razmeroma šibko servisno mrežo. Vzrok za tolikšno število divjih mojstrov je iskati predvsem v pomanjkanju obrtniških delovnih prostorov in možnih večjih zaslužkih brez plačevanja davščin. Kazni za ugotovljeno neprijavljeno obrtno dejavnost so nizke – ne večje od 100 dinarjev.

● Mednarodni velesejem v Plovdivu v Bolgariji postaja z leta v leto pomembnejši za jugovzhodni del Evrope. Letos je bil odprt od 3. do 10. septembra. Na površini nad pol milijona m² je razstavljalo več tisoč razstavljalcev iz 42 držav. Jugoslovanski pavilijon je bil eden najbolj obiskanih. Iskra ni sodelovala.

● Predstavniki slovenskega „Petrola", francoskega podjetja Spie Battignolles in holandskega Nacap so podpisali pred nekaj dnevi pogodbo o graditvi slovenskega plinovodnega omrežja. Pri podpisu pogodbe so sodelovali tudi nekateri predstavniki jugoslovanskih podjetij, med njimi Iskre, ki bodo opravili gradbena dela, oz. storitve, ali pa dobavili del opreme za slovensko plinovodno omrežje.

● V Moskvi so odprli razstavo Tehnika za olimpiado 1980. Na površini 25 tisoč m² razstavljala 312 podjetij, med njimi tudi 57 jugoslovanskih opremo za: šport, zdravstvo, hotele, kulturno-zabavne prireditve – skratka vse, kar bo prišlo posredno, ali neposredno v poštev za organizacijo olimpiade v letu 1980. Tovarna iz Celja razstavlja npr. naprave za ogrevanje in čiščenje vode v bazenih, ljubljansko „Delo" pa storitve pri tiskanju kompletnih propagandnih materialov.

● Novoimenovana veleposlanica Finske v naši državi Eva – Kristina Forsman je bila na protokolarnem obisku v Sloveniji. Sprejeli so jo: Vida Tomšičeva, Andrej Marinc, Marjan Brecelj, Tone Kovič in naš generalni direktor Jože Hujs.

● Novembra bodo odprli v Celju pod Golovcem republiško razstavo inovacij in tehniške ustvarjalnosti, ki naj bi prikazala 30-letno prizadevanje Ljudske tehnike ter pomen in vlogo inovacij v okviru gospodarskega in družbenega napredka naše republike.

● V okviru delavskih športnih iger radovljiških sindikatov je bilo na kopališču v Radovjici 3. občinsko sindikalno prvenstvo v plavanju. Nastopilo je 123 tekmovalcev iz 42 osnovnih organizacij sindikata. Ekipno je zmagala osnovna organizacija sindikata Iskra–Otoče s 356 točkami.

● Jugoslovanske železnice še naprej poslujejo z izgubo. Kot smo že poročali, so v prvem polletju ustvarili 3,5 milijard izgub. Do konca leta pričakujejo skupno izgubo v vrednosti 6 milijard novih – ne starih dinarjev.

● Predstavniki Loške tovarne hladilnikov zatrjujejo v „Ljubljanskem dnevniku", da zadnja avgustovska podražitev bele tehnike ne bi bila potrebna, če bi imeli proizvajalci s trgovino urejene dohodkovne odnose. Ustvarjen dohodek bi se moral dejansko deliti po rezultatih vloženega dela. Trgovina namreč še vedno pospravi kar 20 % delež prodajne cene.

● Podružnica „Ljubljanske banke" v Novi Gorici je odobrila nove kredite. Največji kredit je dobila tolminska Iskra-avtoelektro in sicer za naložbo v novo proizvodnjo magnetnih vžigalnikov in razširitev ter modernizacijo obstoječe proizvodnje. Novogoriška podružnica je kolektivu Iskre namenila nad 35 milijonov dinarjev za osnovna sredstva in 9 milijonov za obratna sredstva. V celoti bo naložba stala nad 900 milijonov dinarjev. Od tega bodo prispevali lastnih sredstev v višini 18 milijonov, ostalo pa predstavljajo domači komercialni in tuji krediti ter sredstva „Ljubljanske banke". Z uresničitvijo tega programa namerava Iskra-avtoelektro več kot podvojiti proizvodnjo. Število zaposlenih pa naj bi se povečalo od sedanjih 240 na več kot 400.

● V članku „Nove oblike gospodarskega sodelovanja ČSSR s SFRJ objavlja zagrebški „Privredni vjesnik" med drugim tudi, da namerava Iskra iz Nove Gorice skleniti kooperacijsko pogodbo s češkoslovaškim podjetjem ČSAZ za proizvodnjo avtoelektrične opreme.

● Med Čačkom in Požego grade novo železniško progo dolgo 32 km. Sedaj polagajo tračnice. Progo bodo usposobili za tovorni promet do dneva republike, medtem ko bodo progo dokončno zgradili naslednje leto. Nova proga bo povezovala vzhodno in južno Srbijo s Kosovom in Makedonijo in bo odločilno vplivala na rentabilnost nove proge Beograd–Bar.

● Sovjetsko izvozno-uvozno podjetje Mašpriborintorg iz Moskve bo izvozilo še letos v Jugoslavijo za 3,4 milijone dolarjev ur in kinoprojektorjev. To podjetje sodeluje tudi z našo Avtomatiko.

● V Srbiji se pripravljajo na začetek gradnje hidroelektrarne Džerdap II, ki mora biti nared 1983. leta. V tem času bodo poleg dolinske zapore zgradili nove ceste, ker bodo stare delno potopljene, novo progo čez zaporo in usposobili luko Prahovo.

● Pomanjkanje surovega železa je v minulem letu zelo slabo vplivalo na poslovanje livarn. Tako sta dve največji livarni na Hrvatskem v Osijeku in Slavonski Požegi končali lansko poslovno leto z velikimi izgubami. Vzrok za to so neusklajene obdelovalne kapacitete. Letos bodo livarne imele na voljo skupno 209 tisoč ton surovega železa, od tega iz uvoza 165 tisoč ton in od domačih proizvajalcev 64 tisoč ton.

Zbral in uredil Marjan Kralj

Umetnost v delovni organizaciji

V želji, približati likovno umetnost delovnemu človeku, je bila minuli četrtek v avli osrednje stolpnice Združenega podjetja Iskre v Ljubljani otvoritev retrospektivne razstave grafik akademskega slikarja Jožeta Spacala.

Otvoritvena svečanost je bila prisrčna in neposredna in po uvodnem nagovoru direktorja za stike z javnostjo Boštjana Barboriča, ki je pozdravil navzoče predstavnike našega Združenega podjetja in družbenopolitične ter kulturne javnosti, je spregovoril član izvršnega odbora predsedstva republiške konference SZDL Slovenije in kulturne skupnosti Ljubljane, Mitja Rotovnik, ki je dejal:

„otvoritev današnje razstave enega prominentnih likovnih ustvarjalcev naše mlajše generacije, akademskega slikarja Jožeta Spacala pod okriljem organizacije združenega podjetja Iskra, naj bo hkrati tudi priložnost, da se pomudimo ob razsežnosti naše socialistične samoupravne kulturne politike, ki dobiva vedno večje in pomembnejše razsežnosti.

Priče in dejavniki smo vedno intenzivnejšega procesa demokratizacije kulturne politike, z njo pa tudi demokratizacije kulture v smislu njene vedno večje dostopnosti, v smislu intelektualizacije dela kot sproščanja ustvarjalnih potencialov vse širšega kroga delovnih ljudi in ne nazadnje v smislu uveljavljanja kulture kot imanentne vsebine in načina človekovega življenja v Socialistični samoupravni družbi. Vse, kar je vrednega v dosedanjem razvoju kulture, mora postati last delavskega razreda in vsega ljudstva.

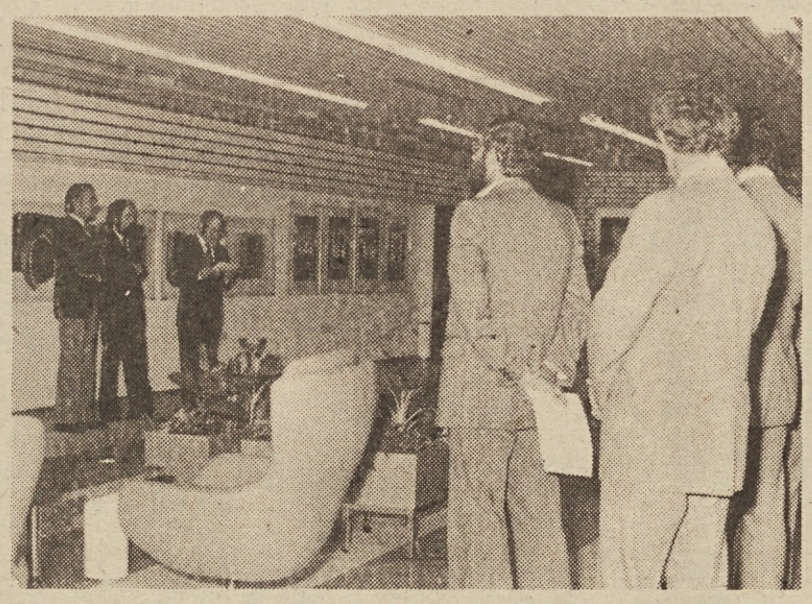

Z otvoritve razstave Jožeta Spacala v stolpnici Iskre.

Tega temeljnega izhodišča naše kulturne politike nedvomno ni mogoče uresničevati v sponah birokratskih ali meščanskih pogledov na vlogo kulture in umetnosti v družbi, saj je ideal enega in drugega ustvarjanje „prave" kulture zgolj za družbeno elito, medtem ko naj se ljudske množice zadovoljijo s kulturo nižje vrste.

Revolucionarno bistvo Socialistične samoupravne kulturne politike je predvsem v tem, da delavski razred skupaj z drugimi delovnimi ljudmi postane odločilni nosilec tudi kulturnega razvoja in da kultura in umetnost zaživita kot eno najpomembnejših sredstev za osvobajanje človeka in za premagovanje najrazličnejših alienacijskih stanj sodobnega človeka. Revolucionarna ost tako opredeljene kulturne politike je torej kar najodločnejše uperjena proti vsem oblikam ohranjanja in oživljanja elitizma, kot tipično izkrivljenega družbenega odnosa. Elitizem v kulturi pa ni le nekaj, kar bi lahko enostavno opredelili kot ostanek starih kapitalističnih družbenih odnosov, elitizem je globoko socialno pogojen tudi v razvijajočih se socialističnih odnosih povsod tam, kjer se ohranjajo birokratsko etatistični in tehnokratski odnosi .Tam, kjer je delavski razred le objekt kulturne politike elitizem je in bo imel plodna tla.

Boja proti elitizmu v kulturi, za katerega še enkrat poudarjam, da ga razumemo predvsem kot dvojčka tehnokratsko-birokratskega monopola, kot njegov posebni način uveljavljanja na področju duhovne dejavnosti, pa nikakor ne bi smeli razumeti kot popuščanje kvalitetnim kriterijem v umetnosti v idejnem in estetskem smislu.

Elitizem v kulturi je nasprotje demokratične in samoupravne kulturne politike, ne moremo in ne smemo pa enačiti tako opredeljenega elitizma v kulturi z vrhunskimi dosežki umetnosti. Cilji nekaterih delavcev v kulturi, pa tudi drugih, ki bi radi proglašali najkvalitetnejše dosežke naše umetniške tvornosti za elitistično kulturo so preveč prozorni, da bi lahko vzdržali resnejšo kritiko, predvsem pa družbeno verifikacijo.

Enako bodo propadli tudi vsi poskusi tistih, ki demokratizacijo kulturne politike razumejo kot popuščanje z izključevanjem kriterijev kvalitete pri vrednotenju umetniške produkcije in pri oblikovanju kulturnih programov. Socialistična in samoupravna kulturna politika mora biti še posebej in še bolj usmerjena v to, da pospešuje in podpira tisto najboljše, najkvalitetnejše, torej najbolj humano, revolucionarno in sodobno po vsebini in formi in da ob nenehnem razvijanju najrazličnejših oblik kulturnega ustvarjanja in udejstvovanja naših delovnih ljudi posebej skrbi za to, da kulturno umetniški produkti, ki predstavljajo najvišje domete narodove ustvarjalne moči, moči drugih narodov in narodnosti Jugoslavije in človeštva vsega sveta z ustreznimi sredstvi približa na tak način, da jih sprejmejo tudi kot svoje lastno notranje bogastvo.

Vse to sem povedal predvsem zaradi tega, ker bi rad današnje novo kulturno dejanje delovnega kolektiva Iskre uvrstil med tiste vse pogostejše kulturne pobude naših delovnih organizacij, ki potrjujejo dejstvo, da naša nova, na samoupravnih temeljih zasnovana kulturna politika postaja kljub mnogim objektivnim težavam in subjektivnim odporom vse bolj stvarna. Iskra, Gorenje, Krka, Lek, Železarna Ravne in množica drugih organizacij združenega dela postajajo vse bolj čvrsti mejniki novih revolucionarnih tokov naše kulturne politike.

Vse tesnejše povezovanje in sodelovanje kulturnih institucij z njimi, v našem konkretnem primeru Iskre in Moderne galerije, pa je resen dokaz, da so na eni in drugi strani dovolj močne in dejavne sile, ki si prizadevajo za to, da postanejo kulturno umetniške vrednote resnično last in orožje delavskega razreda v boju za njegovo samoosvoboditev. Današnjo razstavo razumem tudi kot pomembno spodbudo v okviru akcije Komunista „Človek, delo, kultura", ki iz tedna v teden vse učinkoviteje na samoupravnih osnovah presnavlja našo kulturno politiko.

V teh prizadevanjih nedvomno svojo pomembno vlogo opravlja tudi umetnik Jože Spacal, ki nas, kot je v Dnevniku zapisal kritik Franc Zalar, vznemirja „s svojo izredno nadarjenostjo, tehničnim znanjem v sodobnem načinu grafičnega izražanja, s svežino likovne kreacije, ne nazadnje pa tudi s svojo zrelo močjo v dojemanju in izpovedovanju temeljnih resnic o človeku sodobnega časa in o njegovem razmerju do tehnike in narave".

MAK

Tunizija — dežela sonca in križišče civilizacij

Veliko govorimo o tem, da v gospodarstvu še nismo dosegli z deželami v razvoju tolikšne stopnje sodelovanja, kot na političnem področju v skupnosti neuvrščenih. Res pa je najbrž, da se tudi v turizmu še vse preveč usmerjamo samo po starih, že izhojenih stopinjah. In zato - zakaj se, če že iščemo sonca in zanimivega križišča civilizacij - ne bi odločili za Tunizijo, prijateljsko in živopisano deželo v Severni Afriki, ki je v resnici od nas oddaljena manj, kot Skopje. Se pravi, če poletimo z letalom z Brnika, bomo tako hitro v Afriki, na letališču v Tunisu, da se skoraj še zavedli ne bomo. Za Tunizijo ni nobenih obmejnih formalnosti. To je bila sploh ena prvih dežel, ki je v odnosu do Jugoslavije ukinila vizume. Seveda pa to ne pomeni, da ne bomo občutili razlike, ko bomo stopili na tunizijska tla! Ne samo v temperaturi, ki je veliko višja kot pri nas, tako da je v naši pozni jeseni tam še poletje, ampak tudi v glasnem vrvenju, južnjaškem temperamentu in ritmu melodij, ki hkrati z dnevnim hruščem preplavljajo ulice, palmove gaje, nove tovarniške objekte, prostrane plantaže oljk in nenavadno privlačno obalo ob smaragdnem morju.

V Tuniziji se s turizmom bavi precej avtoritativen državni urad za počitniški in zdraviliški turizem, kar pomeni, da je za Tunizijo turizem pomembna državna gospodarska panoga. To daje tudi jamstvo za red in visoko raven turističnih uslug. Zlasti novi, veliki moderni hoteli, ki so jih postavili v vseh prirodno zanimivih krajih, so udobni in čisti. Se posebej pa so Tunizijci v turizmu uspeli združiti sodobne zahteve tujcev s svojimi nacionalnimi značilnostmi. Hoteli so povečini pozidani v tradicionalnem severnoafriškem arabskem slogu in že od daleč vabijo na sonce s svojo bleščečo belino. Tudi v hrani so mojstri. Gostom najraje postrežejo s pristnimi eksotičnimi specialitetami, ki jih zadovoljni turisti iz vsega sveta razumljivo zalijejo z zelo pitnim, primerno hladnim „rosejem". Za Tunizijo so se začeli zanimati turisti iz vsega sveta, zlasti iz Zahodne Evrope, ki jim pomeni dopust v Severni Afriki nekaj prvobitno eksotičnega. Medtem, ko je Tunizija, ki meri približno toliko kakor pol Jugoslavije in ima samo četrtino toliko prebivalcev, kot naša dežela, leta 1963, to je sedem let po razglasitvi neodvisnosti, imela le okrog 4000 turističnih postelj po hotelih, jih ima danes že veliko več kot 60.000!

Če k temu prištejemo še to, da je Tunizija v turističnem pogledu veliko cenejša kot marsikatere turistično manj zanimive dežele po svetu, pa bodisi, da gre recimo za Italijo ali pa katere druge eksotične dežele, potem je toliko bolj razumljivo, da je turizem začel v Tuniziji v zadnjih letih nenavadno cveteti. Prav tako je tudi razumljivo, če se zato nekatere naše turistične agencije, konkretno Ineks Adria in druge, začenjajo v večji meri usmerjati tudi na ta področja in organizirati potovanja tudi za naše delovne ljudi v Severno Afriko, kar je recimo za naše združeno podjetje še toliko bolj zanimivo, saj je recimo Tunizija tudi ena izmed dežel, ki navezuje poslovne stike z Iskro, pri tem mislimo predvsem na novo tovarno, ki jo gradijo v kooperaciji z Iskro – v bližini mesta Tunis. Gotovo pa je spet to, da se naši izletniki, če so že na turističnem potovanju ne bodo toliko zanimali za poslovne zveze, kot predvsem za svoj lastni oddih in spoznavanje dežele.

Prvo mesto, ki ga gotovo vsak, ki pride v Tunizijo, obišče, je sama prestolnica Tunis, ki je pol evropsko velemesto s širokimi avenijami, podobno zlasti francoskim vele-

(dalje na 8. strani)

Oaza v južnem delu Tunizije.

Izleti v Egipt, Grčijo in Tunizijo

POČITNIŠKA SKUPNOST ZP ISKRA IN INTERIEXPORT LJUBLJANA PE INEX

Potovalna agencija, vabi Iskraše na jesenske izlete v Egipt, Grčijo in Tunis

5-DNEVNO POTOVANJE Z LETALOM V EGIPT, KAIRO – LUXOR

17. 10. 1976 – LUXOR:

Zbor na letališču BRNIK ob 03.00, odlet ob 04.00 proti LUXORJU, z vmesnim pristankom v HERAKLIONU na otoku Kreta. Po prihodu v LUXOR in po opravljenih obmejnih formalnostih, transfer do hotela in namestitev. Prosto in kosilo.

Popoldne ogled templjev LUXOR in KARNAK. Po povratku v hotel večerja in prenočišče.

18. 10. 1976 – LUXOR:

Po zajtrku prevoz čez reko NIL in ogled znamenite doline KRALJEV, mesta mrtvih THEBES, templja kraljice HETCHEPSUT in ostalih znamenitosti. Povratek v LUXOR in kosilo.

Popoldne prosto. Zvečer prevoz na železniško postajo in z vlakom (spalniki) v KAIRO.

19. 10. 1976 – KAIRO:

Dopoldne prihod v KAIRO, prevoz do hotela, namestitev in kosilo.

Popoldne ogled starega dela mesta CITADELE z znamenito MOHAMED–ALI džamijo, imenovano ALABASTERSKA džamija in BAZARJEM. Večerja in prenočišče.

20. 10. 1976 – KAIRO:

Po zajtrku odhod na celodnevni izlet v MEMPHIS, prvo egiptovsko prestolnico, SAKKARO z znamenito stopničasto piramido, kosilo.

Popoldne ogled znamenite KEOPSOVE in KEFRENOVE piramide in SFINGE v GIZEH. Proti večeru povratek v Kairo, večerja in prenočišče.

21. 10. 1976 – KAIRO:

Dopoldne ogled egiptovskega Nacionalnega muzeja. Kosilo.

Popoldne prosto. Ob 18.30 prevoz na letališče in ob 20.15 po lokalnem času polet v Jugoslavijo. Prihod v Ljubljano okrog 23., nato prevoz do LJUBLJANE.

Cena potovanja 4.500 din za osebo.

V CENO JE VRAČUNANO:

Prevoz z letalom LJUBLJANA – LUXOR in KAIRO – LJUBLJANA, železniški LUXOR – KAIRO, gostinske usluge po programu na bazi polnih penzionov, vstopnine in lokalni vodiči pri ogledih, vsi prevozi in na letališče in železniško postajo v

(dalje na 8. strani)

FESTIVALSKA RAZGLEDNICA IZ KRANJA

(Nadaljevanje s 6. strani)

Obisk predstav ni izpolnil pričakovanj. Morda so premalo naredile komisije za kulturo po delovnih organizacijah, šole, kakor tudi družbenopolitične organizacije. Morale bi se bolj aktivno vključiti. Mogoče je napaka organizatorja, lahko pa ta tudi ni našel stika z delovnimi organizacijami v kranjski in drugih gorenjskih občinah.

V tem smislu je dovolj zgovoren podatek, kako so naše druge delovne organizacije zainteresirane za tovrstne kulturne prireditve: „Slovenijales" je prispeval 200.000 dinarjev, ves industrijski bazen Kranja pa samo 20.000 dinarjev, za izvedbo festivala.

Tovrstna prireditev ni samo kulturnega značaja, temveč imajo ti filmi poleg umetniške vrednosti tudi velik pomen v vzgojnem smislu in hkrati množično popularizirajo šport, rekreacijo ter turizem.

Kaj pa o filmih? Ti so bili na višji ravni kot na preteklem festivalu. Izbor filmov je bil dober. Jugoslavija je konkurirala z desetimi filmi. Škoda, da je predstavila Slovenija samo en film s športno tematiko. Kaj pa bo imela slovenska kratkometražna kinematografija čez dve leti, oz. ostale filmske produkcije, pa bomo videli na VII. Mednarodnem festivalu športnih in turističnih filmov v l. 1978.

Silvo Sladič

Prizorišče 6. mednarodnega festivala športnih in turističnih filmov – Kino Center v Kranju.

ZAHVALA

JOŽETA KAJNCA

se iskreno zahvaljujem Montažno servisni organizaciji za podarjeno cvetje, predvsem pa vsem tistim, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti in mi izrekli sožalje

Jožica Mihalič

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi dragega očeta

ANDREJA RANTA

se za izkazano pomoč, podarjeno cvetje, izraze sožalja ter spremstvo na njegovi zadnji poti iskreno zahvaljujeva sodelavcem iz TOZD Skupna proizvodnja – prva delavnica in iz montaže števcev

žalujoča hči Marjeta Bratuša ter sin Maks

(Nadaljevanje s 7. strani)

Egiptu, letališka taksa v KAIRU, prevoz z letališča BRNIK, vodstvo potovanja ter organizacija, ni pa vračunan prevoz na BRNIK pri odhodu in letališka taksa na letališču BRNIK, prav tako pri odhodu.

PLAČILNI POGOJI:

Z željo da bi omogočili čimvečjemu številu interesentov obisk EGIPTA, omogočamo obročno odplačevanje s tem, da udeleženci vplačajo do odhoda 50 % vrednosti izleta, ostalo pa na osnovi ustrezne kreditne pogodbe do 25. decembra 1976.

OPOZORILO:

Za vstop v EGIPT je potrebno cepljenje proti črnim kozam in koleri, kar dokažete z ustrezno rumeno mednarodno knjižico.

Za vse, ki letos še niste imeli priložnosti, da bi odšli na prepotrebni dopust in za vse ostale interesente, ki si že dolgo želite spoznati deželo, ki se ponaša z najdaljšo zgodovinsko preteklostjo na našem kontinentu in hkrati slovi kot dežela mitologije, umetnosti in naravnih lepot, smo pripravili

5-dnevne MINI POČITNICE V GRČIJI

Odhod z Brnika 17. 10. 1976 ob 21.45
povratek na Brnik 23. 10. 1976 ob 02.20.

PROGRAM POTOVANJA:

17. 10. 1976

Zbor udeležencev na letališču Brnik ob 20.30, odhod letala ob 21.45. Po prihodu na atensko letališče prevoz v Anavissos, namestitev v hotelu, prenočišče.

18. do 22. 10. 1976

Polni pensioni. Prosto za kopanje, počitek, sprehode, drobne nakupe in zabavo.

Po želji bomo priredili izlete v ATENE, PELOPONEZ (Epidavros, Mikene, Korint) in DELFE ali križarjenje po Egejskem morju.

23. 10. 1976

Ob 00.15 prevoz na atensko letališče in ob 02,25 v domovino. Prevoz v Ljubljano.

Cena: 2.500,00 din. Plačilni pogoji: obročno odplačevanje do 20. 12. 1976

V CENI JE VRAČUNANO:

Prevoz z letalom Ljubljana–Atene–Ljubljana, osebne letališke pristojbine na brniškem in atenskem letališču, transfer z in na letališče v Atenah in prevoz na povratku z Brnika v Ljubljano, 5 polnih pensionov v hotelu Eden Beach (visoka B-kategorija) z namestitvijo v dvoposteljnih sobah, stroški organizacije in vodstva potovanja, ni pa vpračunan prevoz iz Ljubljane, ali od drugod na letališče Brnik in fakultativni izleti v Grčiji.

3-DNEVNO POTOVANJE V GRČIJO

Odhod z Brnika 14. 10. ob 20.55 – prihod na Brnik 18. 10. 1976 ob 02.20.

PROGRAM POTOVANJA:

14. 10. 1976

Zbor udeležencev na letališču Brnik ob 19.45, odhod letala ob 20.55. Po prihodu na atensko letališče prevoz v Anavissos – namestitev v hotelu – prenočišče.

15. 10. 1976

Polni pension, po zajtrku ob 09.30 izlet v ATENE, ogled kulturno-zgodovinskih znamenitosti pod vodstvom lokalnega vodiča. Po kosilu prosto za individualne oglede, ali drobne nakupe in povratek v hotel.

16. 10. 1976

Polni pension ali po želji celodnevni izlet na Peloponez. Ogled številnih zgodovinskih spomenikov v EPIDAVROSU, MIKENAH (kosilo) in KORINTU. Povratek v Anavissos skozi PIREJ (postanek).

17. 10. 1976

Polni pension – prosto za kopanje, popoldne fakultativni izlet na RT SOUNION, najjužnejšo točko Atike. Ogled Pozejdonovega svetišča, povratek v hotel. Po večerji, ob 23.30 prevoz na letališče, od koder poleti letalo.

18. 10. 1976

Ob 02.25 v domovino.
Po pristanku na brniškem letališču ob 02.20 (lokalni čas) še prevoz v Ljubljano.

CENA POTOVANJA JE 2.400 din za osebo.

V CENI JE VRAČUNANO:

Letalski prevoz Ljubljana–Atene–Ljubljana, avtobusni prevoz z Brnika v Ljubljano in v Grčiji z letališča v Anavissos (hotel) in obratno, letališke takse na Brniku in Atenah, gostinske storitve po programu na osnovi polnih pensionov z namestitvijo v dvoposteljnih sobah v hotelu visoke B-kategorije (Eden Beach), avtobusni izlet v Atene – vključno lokalni vodič in vstopnine, stroški nabave vstopne grške vize, organizacija ter vodstvo izleta.

Vse interesente, ki doslej še niste imeli priložnosti spoznati del afriškega kontinenta, vabimo z zadnjim letošnjim serijskim letom na

3-dnevni obisk TUNIZIJE

Odhod iz Brnika 22. 10. ob 11.40 – povratek na Brnik 25. 10. ob 03.50.

PROGRAM POTOVANJA:

22. 10. 1976

Zbor na letališču Brnik ob 10.00, odhod ob 11.40. Po prihodu na tuniško letališče avtobusni izlet v KARTAGINO – SIDI BOU SAID in mesto TUNIS. Po ogledu znamenitosti prevoz v letovišče HAMMAMET. Namestitev v hotelu, večerja, prenočišče.

23. in 24. 10. 1976

Polni pensioni. Prosto za počitek, kopanje, sprehode, drobne nakupe in zabavo.

Po želji bomo priredili izlete v KAIROUAN in NABEUL in obisk folklorne prireditve v lokalu „BARBAROUSSE“.

24. 10. ob 23.30 prevoz na letališče Tunis, od koder 25. 10. 1976 ob 02.00 v domovino. Pristanek na brniškem letališču ob 03.50, nato prevoz v Ljubljano.

CENA POTOVANJA JE ZA OSEBO din 2.050,00.

V CENI JE VRAČUNANO:

Letalski prevoz Ljubljana–Tunis–Ljubljana, avtobusni izlet v KARTAGINO, SIDI BOU SAID in TUNIS ter transfer v Hammamet in obratno na letališče Tunis, prevoz z Brnika v Ljubljano, osebna letališka pristojbina na letališču Brnik in Tunis, gostinske storitve po programu na osnovi polnih pensionov ter stroški organizacije in vodstva potovanja, ni pa vračunan prevoz z letališča Brnik v Ljubljano in fakultativni izleti v Tuniziji.

Vsak udeleženec mora imeti veljaven potni list, ki ga mora predložiti upravi PSI najpozneje 12 dni pred odhodom na potovanje, zaradi nabave grške vize.

ZBOR NA LETALIŠČU BRNIK je za vsak izlet eno uro pred odhodom letala.

Za vse izlete je potrebno ob prijavi vplačati akontacijo 800,00 din na osebo.

Akontacijo lahko vplačate pri blagajni PSI, ali na ŽR 50100-601-12066

V primeru odpovedi, akontacije ne vračamo.

Vsem udeležencem nudimo obročno odplačevanje.

Prijave sprejema: Počitniška skupnost Iskra, Ljubljana – Trg revolucije 3, K/2, tel. 324-765.

(Nadaljevanje s 7. strani)

mestom ob Sredozemlju, pol pa še staro tipično arabsko mesto, z obzidjem, s starimi uličicami, majhnimi hišicami in posebnimi trgovskimi četrtmi, takoimenovanimi souki. V Tunisu je seveda tudi sedež tunizijske vlade in rezidenca predsednika Burgibe, ki je zgodovinsko preporodil nekdanjo kolonialno deželo v neodvisno Tunizijo. Posebej za tujce je privlačen tudi znameniti muzej – Pardo v okolici Tunisa, kjer so nagromadene številne zgodovinske zlasti umetnostne zanimivosti Tunizije, pri čemer bomo še enkrat odkrili, kako se je tu prepletala zgodovina Feničanov, Puncev, Grkov, Rimljanov, Špancev, Arabcev in Francozov. Zlasti prelepi so nekateri primerki mozaikov. Če se samo malo podamo iz prestolnice Tunisa bomo ob morju prišli v Kartagino, kjer še danes veličastni ostanki starih stebrišč palač spominjajo na nekdanjo punsko Kartagino, ki so jo Rimljani tako neusmiljeno razrušili leta 160 pred našim štetjem, seveda pa segajo korenine Kartagine še globlje nazaj v zgodovino, saj je bila Kartagina ustanovljena že 1000 let pred našim štetjem. Spomeniki v Kartagini so za turiste privlačni toliko bolj, ker njihov kamen odseva ob sinjini morja. Vodiči so zgovorni, obenem pa tudi strokovnjaki pripominjajo, da bi bila potrebna nova obnovitvena in ohranitvena dela za kar se je zavzel tudi UNESCO.

Če vas pot zanese po Tuniziji nasploh, bomo ugotovili, da je večina mest ob morju kajti to daje tudi življenje prebivalstvu, ki se delno peča tudi z ribištvom. Medtem ko so ob obali razvili z namakalnimi napravami tudi kmetijstvo zlasti obsežne plantaže oljk, razvijajo pa tudi novo industrijo, predvsem tisto, ki je povezana z naravnimi bogastvi, konkretno industrijo fosfatov.

Eno izmed najlepših turističnih naselij je Hamamet s svojimi belimi hoteli, plažami in zabavišči, tu je vsako leto tudi tradicionalen gledališki festival. Malo naprej turisti kaj radi zaidejo v sveto islamsko mesto Keiruan s prekrasno starinsko umetniško okrašeno mošejo, kjer je tudi središče tradicionalne tkalske industrije. Za obiskovalce iz Slovenije, še posebej iz Ljubljane pa je gotovo še prav posebno mikaven obisk v mestu Sousse, ki šteje okoli 80 tisoč prebivalcev in ki je pobrateno mesto Ljubljane. To živahno tunizijsko mesto ima sicer še tri posestrine in sicer eno mesto v Črni Senegaliji, drugo v Zahodni Nemčiji in tretje na Češkoslovaškem. Tako tudi na ta način izpoveduje svojo neuvrščenost. Sicer pa je Sousse zelo lepo mesto, kjer imajo 5 do 6 novih hotelov s posebnimi specialitetami zlasti s pečenimi jagenjčki in jastogi, dobrote, ki so jih spoznali že marsikateri obiskovalci, predvsem pa člani delegacij iz Ljubljane. A kaj bi govorili še več? Po eni strani so bujni zeleni pasovi palm in drugega eksotičnega drevja, po drugi se začenja sahara, kjer na robu peska še kljubujejo zadnji trdoživi kaktusi.

Ponekod bomo srečali še stare rimske kamnite slavoloke, arene, kot je recimo v EL Džebelu ali drugod, so pa zanimive tudi revne arabske vasice, kjer vas bodo domačini sprejeli gostoljubno in glasno in če bi razumeli, kaj pripovedujejo bi se morda celo preplašili, kajti v mnogih teh krajih žive tudi nevarne kače. Gotovo pa kače ne bodo tam, kamor segajo redne turistične poti!

Mara Ovsenik

Kolosej v EL Jemu v Tuniziji.

Šahovska tekmovanja

Šahovska zveza Slovenije in Šahovsko društvo Iskra pod pokroviteljstvom mladinske organizacije ZP Iskra bo priredila šahovski dvoboj VETERANI : MLADI.

Prireditev bo propagandnega značaja in ima namen snidenja starejših šahovskih borcev in delavcev, kot so: Parma, Pirc, Puc, Vidmar, Vošpernik, Kržišnik, Ribičič, itd. z mlajšo generacijo Planinc, Barle, Konvalinka, Steiner, itd. Hkrati ima tekmovanje tudi namen poživiti stike med šahovskimi delavci, ki gravitirajo na Ljubljano.

Dvoboj bo 15. 10. 1976 ob 16.30 v jedilnici Poslovne stavbe, Trg revolucije 3. Prijavite se v čimvečjem številu Bogdanu Brezigarju, Iskra – TOZD TELA, Savska c. 3. Starostna meja bi bila 40 let. Mladinska organizacija vabi predvsem mlade, da se prijavijo na tekmovanje in, da se čimprej vključijo v redno šahovsko življenje Iskre. Vabimo pa tudi starejše mladince. Rok za prijave je do 8. 10. 1976.

Šahovska sekcija Elektromehanike organizira šahovski dvoboj med Elektromehaniko in šahisti ostalih delovnih kolektivov Iskre. Dvoboj bo 8. 10. 1976 v restavraciji ATN na Laborah ob 17. Prijave za šahiste Elektromehanike zbira Brce Martin, za ostale šahiste pa Bogdan Brezigar.

V torek 5. 10. ob 16. pa so se v jedilnici poslovnega centra v Ljubljani začela predavanja o šahovski teoriji. Prvo predavanje bo govorilo o otvoritvah. Predaval bo mojstrski kandidat Jože Papler. Vabimo tudi začetnike, ker bomo pričeli s poučevanjem šahovske igre. Vabimo predvsem mladinke in mladince ter seveda tudi ostale, ki jih veseli in zanima šah.

Bogdan Brezigar

ISKRA – glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra, industrije za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente, Kranj – Urejuje uredniški odbor – Glavni urednik: Bogo Mohor, v. d. odgovornega urednika Janez Šilc – Izhaja tedensko – Rokopisov ne vračamo – Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 – Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA–DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Na posnetku je rokometna ekipa Avtoelektrike, ki se je po uspešnem tekmovanju v občinski ligi to sezono preselila v slovensko. Upajmo, da bomo o njenem nadaljnjem boju za točke lahko kaj več zapisali.

ISKRA–AVTOMATIKA

Mesto rekreaciji v TOZD TELA

Fizično in umsko delo je v vseh obdobjih razvoja oblikovalo človeka kot osebo in kot predstavnika družbe. Današnji človek zaradi novega načina dela in s tem krajšega delovnika razpolaga z večjo količino prostega časa. Tu pa nastopi pomembna zveza med delom in rekreacijo.

Delovna organizacija spodbuja delavce k dnevni in tedenski aktivnosti – rekreaciji zaradi vpliva, ki ga ima le-ta na prilagodljivost delovne sposobnosti, na zmanjšanje nesreč pri delu in prek tega na produktivnost dela. Širša družbena skupnost pa vzpodbuja razvoj rekreacije zaradi vpliva, ki ga ima le-ta na ustvarjalne in obrambne sposobnosti ter na boljše medsebojne odnose.

Rekreacija ni privilegij ozkega kroga organiziranih športnikov, niti tistih, ki si lahko sami privoščijo razne oblike aktivnega počitka. Postati mora eden izmed temeljnih elementov proizvodne in poslovne politike sleherne delovne organizacije.

Vsak delovni človek ima do rekreacije svoj odnos in pristop. Za nekoga pomeni aktivni počitek igranje namiznega tenisa, za drugega sprehod po gozdu, tretjemu pa je ta vrsta aktivnosti nepoznana in morda zaradi težkih delovnih pogojev, premalo prostega časa in pomanjkanja materialnih sredstev nepristopna.

Da bi odprli čim širšemu krogu delovnih ljudi pot do spoznanja, da mora postati rekreativna aktivnost človekov vsakdanji spremljevalec, bo potrebno v okviru delovnih organizacij izbrati ustrezne rekreacijske dejavnosti, za katere naj se posameznik, oz. skupina delavcev svobodno odločijo. Svobodno v tem smislu, da delavci sami izberejo vrsto dejavnosti, glede na čas in kraj udejstvovanja, na stopnjo obremenitve, ki jo dejavnost zahteva in na pripadnost socialnemu okolju.

V ta namen so se v Iskri – Avtomatika, TOZD TELA povezali z organizacijami in šolami, ki imajo prostore namenjene tej vrsti dejavnosti in na osnovi potreb in interesov delavcev sestavili tedenski pregled, oz. razpored za plavanje, telovadbo, namizni tenis, košarko, šah in kegljanje.

Špela Murovec

URNIK REKREACIJSKIH DEJAVNOSTI:

DAN	ČAS	KRAJ	VRSTA REKREATIVNE DEJAVNOSTI
Ponedeljek	od 14 do 20	Dom Maksa Perca Kotnikova ul.	kegljanje
Torek	od 16 do 20	Iskra ZP Poslovne stavbe-Trg revolucije	šah
Sreda	od 17 do 19	osn. šola Boris Kidrič-Savsko naselje	košarka telovadba
Petek	od 15 do 16	TVD Partizan Tabor	košarka telovadba namizni tenis
Petek	od 16,30 do 18	Hala Tivoli	plavanje